

ҲАЁТИМИЗНИНГ, ТАРАҚҚИЁТИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСИ

Президент Ислон Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг ўн йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи

(Давоми. Боши 1-бетда).

Давлат ва жамият эътиборини ихтиёрий ҳаётиимизнинг муҳим йўналишларига қаратиб, одамларимизнинг оғирини енгил қилишга қаратилган дастурларни бажариш учун керакли имкониятларни таъминлаш билан бир қаторда давлатимизнинг ҳаётиимизнинг барча жабҳаларида бугун самара бераётганига ҳаммаимиз — оддий фуқародан тортиб юқори мансаб лавозимларида ўтирган инсонларгача гувоҳ бўлмоқдамиз.

Агар биз тўғри бораётган 2002 йилга ҳудуд шун қўз билан қараб, унинг амалий натижаларини таҳлил этадиган бўлсак, ҳеч шубҳасиз, Қарияларнинг қадрлаш йили бўйича қабул қилинган дастурийлик нафақат муҳтарам фахрийларимиз, кексалик қолган ота-оналаримиз, балки бутун жамиятимиз ҳаётида катта из қолдирганига ишонч ҳосил қиламиз.

Мен бугун бу тўғрида баътафсил ҳисобот беришни мақсад қилиб қўйганим йўқ. Чунки, дастур юқориси юзасидан мутасадди ташкилотлар вакиллари матбуот, радио-телевидение орқали, маҳалла ва фуқаролар йилликларида ўз ҳисоботини беради, албатта.

Мен фақат бу борадаги айрим мисолларни келтириб ўтмоқчиман.

Қарияларимизни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида, аввало, жорий йилда пенсия ҳақини аниқлаш ва ҳисоблашга адолатли қараб, пенсия миқдорининг 1,3 марта қўлайитрилгани, кексаларимизга қўшимча имтиёзлар бериш учун биргина Пенсия жамағармаси томонидан 39 миллиард 600 миллион сўм маблағ ажратилгани ҳам бу борадаги ишларнинг қўлими нечоғли катта бўлганини кўрсатиб турибди.

Еки қарияларни ихтиёрий ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштириш, уларга тиббий, санаторий-курорт, коммунал-мушайиш ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш бўйича бир қатор чора-тадбирлар амалга оширилгани ҳам эсламасдан ўтмоқчиман.

Шу ўринда икки миллионга яқин қария диспансер-назорати ва тиббий қўриқдан ўтказилгани, 30 мингдан зиёд ота-она ва онахонларимиз санаторияларда ва тиббиёт масканларида бепул даволанганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Бу ҳақда гапирганда, "Ортопедик реабилитация" илмий ишлаб чиқариш корхонасининг барча вилоятларда филиаллари ташкил эти-

либ, ёрдамга муҳтож ва ногирон кексаларни махсус арава-чалар, эшитиш мосламалари ва бошқа зарур воситалар билан таъминлаш ишлари изчил давом эттирилаётганини ҳам тилга олиш мумкин.

Еки бўлмаса, шу йил Қорақалпоғистон Республикасида "Тахиятош" санаторий-профилакторийи, Наманган вилоятида уруш ва меҳнат фахрийларига мўлжалланган "Косонсой" сикатгоҳи, Сирдарё вилоятининг Янгйер шаҳрида "Саховат уйи" барпо этилганини айтиш ўринлидир.

Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида ногирон ва қаровчисиз кексаларга 1 миллиард 340 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилгани, бу эса режадагидан ўч баробар кўп экани ҳам албатта амалга оширилган ишлар салмоғидан далолат беради.

Бундан ташқари, 900 нафар ёлғиз отахон ва онахонларнинг уйлари давлат ҳисобидан таъмирлаб берилгани, 11 минг 700 нафар ёлғиз кексага давлат дастурида кўзда тутилган имтиёзли ёрдам амалга оширилганлиги, уларга 3 мингдан зиёд хамшира хизмат кўрсатилгани, "Қамолот" ёшлар иқтисодий ҳаракати фаоллари эса 3 минг 700 кексани ўз ота-бобога олиб, уларга мунтазам ёрдам кўрсатиб келаётганини айтиш эътиборлидир.

Албатта, масаланинг маънавий томони, яъни оилада, маҳаллада, жамоат жойларида, тўй ва маъракаларда кексаларимизга бўлган ҳурмат-эътибор натижасида кексаларимизга бўлиб келаётгани ҳақида ортқича тўхталашга зарурат бўлмаса керак.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, мана шу эзгу ишларга ҳисса қўшган саховатли инсонларга, турли хайрия ташкилотлари вакилларига ўз миннатдорчилигини изҳор этиб, илоҳим, қўлдан хайри ишларини қилишнинг савобини ўзининг ҳам кўринг, бошининг омон бўлсин, ҳеч қачон кам бўлмаса, деб тил билдирсак, адолатли бўлади, деб ўйлайман.

Нега деганда, уларни ҳеч қим бунга мажбур қилгани йўқ. Жамиятимиз ҳаётида рўй бераётган мана шундай ижобий ўзгаришлар, одамларимизнинг ўртасида меҳр-оқибат, шафқат туйғулари тобора мустақамлашиб бораётганини шахсан мени беҳад қўштиради.

Албатта, муътабар қарияларимизга бўлган эътибор, бу йўналишдаги ишлар фақат шу йил билан чекланмади, балки янги босқичда, янги ҳақда изчил давом этиляпти.

Чунки бизнинг дунёга келтирилган, воқеа етказган, ўзининг меҳнати билан бугунги ҳаётга катта ҳисса қўшган кекса авлод олдидан барчамиз ҳаммаша қарздоримиз. Уларни эъзозлаш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам бардир.

Хурматли дўстлар! Барча қувонч ва ташвишлар, муаммоларга қарамастан, ҳаёт давом этаверади.

Мана, ҳадемай, Янги йил ҳам кириб келади. Янги йилмиз ҳам файли, баракали бўлади, Яратганимиз бу йилда ҳам биздан меҳрини, марҳаматини аямайди, ҳонадонларимизга тинчлик-осойишталик, бахту саодат ато этади, деб ишонамиз.

Илгари ҳам кўп бор айтган гапимни яна такрорламоқчиман: биз пок ва холис ниятлар билан яшасак, Оллоҳимиз доимо қалбимизда, юрагимизда сақлаб, ундан сўрасак, ишончимиз комилки, биздан меҳр-муруватини ҳеч қачон дариг тутмайди.

Янги йилга ана шундай орзулар билан қараётган халқимизнинг фикрини, кайфиятини инобатга олиб, бу йилнинг илгари ҳам ҳар томонлама ҳосилати, файзу баракали бўлишини ният қилар эканмиз, меннинг бир тақлими бор: кириб келаётган 2003 йили "Обод маҳалла йили" деб эълон қилсак.

Қадриги ватандошлар! Бу масалага кенгроқ қарайдиган бўлсак, янги йилга бундай ном беришимизнинг боиси нимада, деган табиий савол туғилади.

Авалло, шунинг айтиш кераки, "Обод" деган сўз, "Обод маҳалла" деган ибора замирида теран маъно бор.

Обод деганда, халқимиз, миллатимиз нафақат қўрқам ва чиройли, шу билан бирга, айнан тинчлик ва осойишталик, ўзаро меҳр-оқибат, аҳиллик, кўт-барақа ҳукмрон бўлган жойларни тасаввур қилади.

Шу нуктаи назардан қараганда, маҳалладек ноёб тизим ҳақида ортқича гапириб ўтиришга эҳтиёж йўқ, деб ўйлайман.

Нега деганда, ҳар қайси инсон, ҳар қайси ҳонадон ҳаётида, давлат ва жамият бошқарувида, одамларнинг бошини қўшатириш, турар жойларда тартиб-интизомни мустақамлашда, ўзини ўзи бошқариш тизимини жорий қилишда маҳалланинг роли, аҳамияти ва муҳияти кундан-кунга ошиб бораётганини барчамиз кўриб турибмиз.

Шу боис, маҳалланинг ҳаётиимиздаги мавқеа юксак, унинг қонуний, ҳуқуқий асослари ҳар томонлама мустақам бўлиб ривож топса, бу идорани жамиятимиз сиёсий-иқтисодий ва маънавий ҳаётининг ажралмас бир қисми, қўйи бошқариш тизими сифатида нечоғли қўлайитиради, бунинг учун барча моддий-молиявий шартноларни ташкил қилиб берадиган, ўйлаётганимиз, бу ўз олдидан қўйган олий мақсадларга эришиш йўлида катта қадам бўлади.

Барчангиз яхши биласиз, "Отан" — маҳалла, онанг — маҳалла" деган ҳикматда жуда катта маъно бор.

Агар биз бу иборанинг ҳақиқий мазмунини сўзда эмас, амалда намоён этмоқчи бўлсак, шу маҳаллада яшайдиган қим бўлмасин — бева-бечора ёки ногирон бўладими, омади келмаган бирон-бир оила бўладими, ёлғиз қолган қария бўладими — буларнинг барчасига нафақат моддий ёрдам беришимиз, аввало, меҳр-эътибор қаратишимиз зарур.

Шу борада, ҳеч шубҳасиз, маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари кўмак-мададга муҳтож бўлган инсонларни ёлғиз қолдирмасдан, уларнинг бошини силаб, бу одамларни ҳимоялаш учун, керак бўлса, давлат идоралари, мансабдорларнинг тинчини бузиб, тегишли ёрдам ва маблағни ундириб олиб, бугун қилаётган ишларининг самарасини янада қўлайитиради, яъни маҳалла том маънода ота-оналик вазифасини ўтайдиган даражага етиб боради, биз кўп нарсасга эришган, аҳолиимизнинг розилигини олган бўламиз.

Лекин барчамиз яхши англаб олишимиз кераки, бу масалада ҳамма нарсга фақат бугунги маҳалла тизимига, унинг фаоллари ва ташкилотчиларига боғлиқ эмас.

Бунинг учун аввало давлат қўлими янада қўлайитириш, маҳаллага тегишли ҳуқуқий ва қоллар бериш, унинг илгари қайтадан қўриб чиқиш, имкониятларини қўлайитириш, биринчи қалда, маҳалланинг моддий негизини мустақамлаш ҳақида ҳаммаимиз бош қотиришимиз, қаттиқ ишлашимиз керак.

Шу маънода, маҳалланинг туман ва шаҳар ҳокимликлари, маъмурий ва ҳуқуқий ҳимоя қилидиган ташкилотлар билан, керак бўлса, ихтиёрий, нодавлат, сиёсий ташкилотлар билан алоқаларини расмий, яъни ҳуқуқий асосда йўлга қўйиш, ҳар қайси расмий ҳужжатда акс этмаган бўлса-да, унга барча амал қилидиган, инсонларнинг қон-қонига сиғиб кетган аёнча ва удулларни тушунамиз.

Нега деганда, бу масалалар ечимлас экан, маҳалладан кўп нарсани талаб қилиш ўринсиз бўлади.

Шунинг учун ҳам бугун қайси масалаларга ҳокимият, қайси масалаларга маҳалла масъул эканини қонуний нуктаи назардан аниқ белгиллаб қўйиш вақти келди, деб ўйлайман.

Обод маҳалла йили бўйича ҳам махсус давлат дастурини қабул қилиб, уни амалга ошириш юзасидан ҳуқуқимизга тегишли топириқлар берилди, албатта.

Маҳалла ҳақида сўз юртганда, яна бир масалага эътиборингизни жалб қилмоқчиман.

Бизнинг ҳаётиимизни тебратадиган шундай бир соҳа борки, уни ҳеч қандай қонун ёки расмий қўйилган қилинаётгани ҳақида ҳам узоқ гапириб ўтиришга ҳолат йўқ.

Чунки, бусиз биз буюк келажакимизни тасаввур этолмаймиз: миллатимизнинг томири, тарихи қанча чуқур бўлса, келажак ҳам шунча буюк бўлади, деб тушунамиз.

Аммо ҳаётда шундай одат ва эскидан қолган удуллар борки, уларни миллатимиз ва халқимизга хос бўлган азалий қадриятлар қаторига киритиш қийин.

Гап нима тўғрисида кетяпти? Гап аввало миллий қадриятларимизни сохталаштиришга олиб келаётган, урф-одатларимизни ноқийи остида тўй-ҳашам ва маърака-маросимларимизни катта дабдалаларга, базми жамшидларга айлантириб, ҳаётиимизга қўйиб қириб бораётган ута хуноқ ҳаракатлар ҳақида кетяпти.

Бунинг негизига баъзи бир одамларимизга мансуб бўлган шухратпарастлик, дабдалабозлик, ўзини кўз-қўз қилиш, очик айтиш керак, аввало бели орғимасдан, нопок йўллар билан топган пули ва бойлигини тегишга сиғира олмаслики каби иллатларга ва эски асослар борилигини кўриш мумкин.

Қанчалик аниқ бўлмасин, бугун бу тўғрида гапирмасдан бўлмайди.

Хеч шубҳасиз, бундай дабдалаларни ташкил қилишга бош-қош бўладиган, янги-янги маросимларни ўйлаб қириб қириб бораётган ҳисобидан ўзининг маънавиятини, керак бўлса, қандайдир сохта оёқ таъдирини, шу ишга ота касби қилиб олган маълул бир кимсалар борилигини ҳам очик айтишимиз зарур.

Албатта, бу ҳақида бичиқ марта сўз юртатганимиз йўқ. Бу ҳусусда жамоатчиликнинг, матбуот, радио ва телевидение, хотин-қизлар қўмитаси фаоллари, жойлардаги кўпчилик қарор қилган маълул бир кимсалар борилигини ҳам очик айтишимиз зарур.

Одам шундан ҳайратда қоладики, бундай ҳеч ақлга сиғмайдиган ортқича маросимлар ҳар бир оила, ота-онанинг елкасига оғир юк бўлиб тушаётганини ҳамма билади.

Чунки бундан асосан кўп бўлали оилалар азият чекади, қийналади, шунинг оқибатида қардор ҳам бўлиб қолиб, қарзини узиш учун бошини қўриқмасдан меҳнат қилади.

Менинг бир эски танишим бор. Баъзан қўришиб, телефонлашиб турамиз. Шу бечора тўрт-бешта боласининг тўй ташвишларида кутулмай туриб, ҳали нафасини ростлаб олишга улгурмасидан, яна тўйга навобат келиб қолди.

Нима эмиз, энди невараларга бешик тўйи қилиб бериши керак эмиз.

Кейинги йилларда қадриятларни тиклаш ва улғулаш, буюк авлиқа ва мутафаккариларимиз-

нинг хоки ётган қадимжоларни обод қилиш, аждодларимиз меросини ўрганиш борасида кўп-кўп ишлар қилинаётгани ҳақида ҳам узоқ гапириб ўтиришга ҳолат йўқ.

Чунки, бусиз биз буюк келажакимизни тасаввур этолмаймиз: миллатимизнинг томири, тарихи қанча чуқур бўлса, келажак ҳам шунча буюк бўлади, деб тушунамиз.

Аммо ҳаётда шундай одат ва эскидан қолган удуллар борки, уларни миллатимиз ва халқимизга хос бўлган азалий қадриятлар қаторига киритиш қийин.

Гап нима тўғрисида кетяпти? Гап аввало миллий қадриятларимизни сохталаштиришга олиб келаётган, урф-одатларимизни ноқийи остида тўй-ҳашам ва маърака-маросимларимизни катта дабдалаларга, базми жамшидларга айлантириб, ҳаётиимизга қўйиб қириб бораётган ута хуноқ ҳаракатлар ҳақида кетяпти.

Бунинг негизига баъзи бир одамларимизга мансуб бўлган шухратпарастлик, дабдалабозлик, ўзини кўз-қўз қилиш, очик айтиш керак, аввало бели орғимасдан, нопок йўллар билан топган пули ва бойлигини тегишга сиғира олмаслики каби иллатларга ва эски асослар борилигини кўриш мумкин.

Қанчалик аниқ бўлмасин, бугун бу тўғрида гапирмасдан бўлмайди.

Хеч шубҳасиз, бундай дабдалаларни ташкил қилишга бош-қош бўладиган, янги-янги маросимларни ўйлаб қириб қириб бораётган ҳисобидан ўзининг маънавиятини, керак бўлса, қандайдир сохта оёқ таъдирини, шу ишга ота касби қилиб олган маълул бир кимсалар борилигини ҳам очик айтишимиз зарур.

Албатта, бу ҳақида бичиқ марта сўз юртатганимиз йўқ. Бу ҳусусда жамоатчиликнинг, матбуот, радио ва телевидение, хотин-қизлар қўмитаси фаоллари, жойлардаги кўпчилик қарор қилган маълул бир кимсалар борилигини ҳам очик айтишимиз зарур.

Одам шундан ҳайратда қоладики, бундай ҳеч ақлга сиғмайдиган ортқича маросимлар ҳар бир оила, ота-онанинг елкасига оғир юк бўлиб тушаётганини ҳамма билади.

Чунки бундан асосан кўп бўлали оилалар азият чекади, қийналади, шунинг оқибатида қардор ҳам бўлиб қолиб, қарзини узиш учун бошини қўриқмасдан меҳнат қилади.

Менинг бир эски танишим бор. Баъзан қўришиб, телефонлашиб турамиз. Шу бечора тўрт-бешта боласининг тўй ташвишларида кутулмай туриб, ҳали нафасини ростлаб олишга улгурмасидан, яна тўйга навобат келиб қолди.

Нима эмиз, энди невараларга бешик тўйи қилиб бериши керак эмиз.

Бу ҳақда одамлар билан суҳбатлашсангиз, улар, энди, ўзбекчилик, ор-номус, деган гаплар бор, дейди. Бошқача айтганда, шавла кетса, кетсин, обрў кетмасин, деб иш тутайди.

Бизнинг халқимизда "қўпчилик қаторида" деган бир гап бор.

"Қўпчилик қаторида" деган иборани биз, аввало, атрофдаги жамоа, маҳалла-қўй билан бирга ҳамоҳанг бўлиб яшаш, уларнинг қаторидан чиқмаслик ва кўпгина ҳолатларда ор-номус деган тушунча билан чамбарчас боғланиб кетган қарашлар, деб қабул қилишимиз тўғри бўлади.

Уйлаيمانки, бу жуда олижаноб тушунча.

Нега деганда, асрлар давомида шаклланган мана шундай қарашлар бошига мусибат, ҳаёт синовлари тушган одамларнинг ёлғиз қолдирмаслигини, уларнинг дардида ҳамдард бўлиш, ҳам-ташвишларини баҳам қўриш, ёвуз қўлларга, бало-қазоларга қарши бир ёқадан бош чиқариб қурашишни аналтади.

Шу маънода, бу тушунчани ёшларимизга, унинг-ўсиб келадиган болаларимизнинг қалби ва онгига сиғдириш, халқимизнинг ҳамжиҳатлигини ифода этадиган ҳаракатга айлантириш эл-юртимизга фақатгина қўй-қувват бағишлайди.

Лекин, бундай олижаноб тушунчани ақсига айлантириб, ҳар қандай соғлом фикрга эид бўлган сохта урф-одатларга берилиб, ўзининг табиати ва салоҳиятига, даромадига тўғри келмайдиган, балки унга қатъий зарар етказадиган тўй ва маросимларни ўтказадиган одамларни тушуниш қийин.

Очик айтишим керак, биз дўпимизини олиб қўйиб, чуқур ўйлаб кўрсак, тарихимизни эсласак, ҳақиқий қадриятларимизнинг мағзини чаксак, бу ортқича даҳмазалар одамларимиз елкасига машаққатли бир юк, аниқроқ айтганда, доимий оғир мажбурият бўлиб тушаётгани аён бўлади.

Агар биз тўйга кетадиган маблағнинг бир қисmini ёшларнинг ҳақиқий эҳтиёжига, оила юмушларини енгиллаштиришга, эртага туғиладиган гўдакларни соғлом қилиб ўстириш, болаларимизга чуқур билим бериш, бир сўз билан айтганда, замонавий ҳаёт ва турмуш тарзига жавоб берадиган мақсадларга сарф қилсак, бу энг оқилона ва савоб иш бўлур эди.

Диний маросим ва маъракалар ҳақида тўхталадиган бўлсак, мен бу тўғрида ўзил-ўзим билан ҳулоса билдириш фикридан ўзқолман.

Бу ҳусусда аввало имом-хаттиблар, уламоларимиз, диний идора ўз фикрини билдириши, кенг тарғибот ишларини олиб бориши керак.

Албатта, улар бу борада анча-мунча ҳаракат қилипти, аммо бу ишларни янада қўлайитириш лозим.

Мен фақат маъракаи дабдала тўйга айлантириш ҳеч қайси муқаддас қиёбда ёзилмагани ва бизнинг ислом динимиз арқонларига мутлақо эид эканини эслатиб ўтмоқчиман, ҳолос.

Азиз дўстлар, ёдингизда бўлса, биз бундан ўч-тўрт йил аввал бу борада махсус бир қарор ҳам қабул қилган эдик.

Унда тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимларни, марҳумлар хотирасига бағишланган тадбирларни ўтказишда исрофгарчиликка йўл қўйиш, атрофда яшайдиган одамларнинг ҳол-аҳволини инобатга олмаслик каби иллатларга йўл қўйиллаётгани айтилган, бу масала бўйича аниқ чора-тадбирлар ҳам белгиланган эди.

Бу қарор эълон қилинган, жойларда тўй-маъракаларни ўтказиш ишлари бироз тартибга тушгандек бўлди. Бироқ, афсуски, кейинчалик бу иш яна эътибордан четда қолиб кетди.

Менинг тақлими шуки, бу масалани авваламбор маҳалла ва хотин-қизлар қўмиталари турар-жойларда чуқур ўрганиб чиқиб, ўз тақлиб ва тавсияларини бериши лозим.

Биз ана шу тақлиб ва тавсияларга таянган ҳолда, керак бўлса, янги қарор қабул қилишимиз, унда бу масала бўйича қўпроқ амалий ва таъсирчан чораларни кўриш ва бундай тадбирларни жамоатчиликнинг қўлига суғуриб, қандайдир чегараси солиш мақсадида иш олиб бурсак, айнаи муқдас бўлади, деб ўйлайман.

Мен ишонаман — халқимизнинг соғлом тафаккури, асрий тажрибаси, кўпчи қўрган оқсоқоллар, ота-оналар, опа-сингилларимизнинг, маҳалла фаоллари, кенг жамоатчиликнинг қатъийи билан бу муаммонни оқилона ҳал қилишга бизнинг қўлимиз ҳам, имкониятимиз ҳам етди.

Хурматли дўстлар! Фурсатдан фойдаланиб, сиз аъзаплари Конституцияимизнинг 10 йиллиги байрами билан яна бир бор қутлайман.

Шу билан бирга, сизларни, шўлар орқали барча юртдошларимизни бутун дунё мўмин-мусулмонлари қўлида бизнинг халқимиз ҳам қатта қувонч билан қўлиб олаётган табарруқ Рамазон ҳайити билан чин қалбимдан муборакбод этаман.

Барчангизга сикат-саломатлик, бахт ва омад, ҳонадонларингизга тинчлик-товулик, файзу барака тилайман.

ВАТАН МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Президентимиз Ислон Каримовнинг Фармонлари мувофиқ Истиклолимизнинг 11 йиллик улкан тўйи арафасида турли жабҳалардаги фидокорона меҳнати, сарҳадларимиз дахлсизлигини сақлаш, ишлаб чиқариш ва маънавиятни юксалтириш борасида эришган муваффақиятлари учун бир гуруҳ юртдошларимиз Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган эди.

5 декабрь куни — эркимиз ва истиклолимиз тимсоли бўлмиш Конституцияимиз қабул қилинган кун байрами арафасида Оксари қароргоҳида бир гуруҳ ватандошларимизга ана шу юксак мукофотларни тантанали топшириш маросими бўлди.

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов нутқ сўзлади.

Сизлар билан бугунги учрашувимиз ўзига хос, ақойиб, ҳосиятли бир кунда ўтмоқда, деди давлатимиз раҳбари. Аввало, бугун Конституцияимизнинг, кўпгина йиллиги байрами арафасида давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган сиз аъзаплари билан учрашув, очик чекрангизга боқиб, сизларни ана шу буюк сана билан табриклаш, муборакбод этиш менга катта қувонч бағишлайди.

Президентимиз маросим иштирокчилари билан бугун яна бир муборак айём — халқимиз, миллатимиз, дунёдаги барча мўмин-мусулмонларнинг табарруқ байрами — Рамазон ҳайити арафасида дийдор қўришиб турганидан мамнуният изҳор этаркан, уларни ва улар орқали бутун халқимизни кўнглиларга эзгу ва ёруғ туйғуллар олиб қирадиган ана шу улғу кун билан санимий табриқлади.

Мамлакатимизнинг ўн бир йиллик мустақиллик

ҳақиқатан ҳам, бундай буюк натижа ва ютуқларнинг чинакам ижодкори, бунёдкори бўлиш, ўз меҳнат фаолиятида ҳақиқий қаҳрамонлик ва юксак маҳорат намуналарини намоён этиб келаётган одамларимиз, меҳнатқашларимиз ҳақида камроқ эслаймиз.

Ана шунинг учун ҳам бугунги учрашувда ва эртадан бошлаб жойларда бўлиб ўтадиган давлат мукофотларини топшириш маросимларида сиз

Маънавият

ИЙДИ РАМАЗОН МУБОРАК, АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Ийди Рамазон! Мусулмонларнинг табаррук ва қутлуг байрами. Ийди Рамазоннинг шукҳи, фарогати, нафосати ва назокатини, бу муборак кунда барча мусулмонларнинг қалбидаги нозик туйғулар жилвасини ифода этиб бўлармикан! Бу куннинг тонги бўлакча, бу тонгда олам ажиб бир тароват касб этади, ҳаво ҳам атр ила тўйиниб муаттар бўлади.

Ҳайит — бу нафс лашкари тажовузини енгиб, уни жиловлаб турилган кунлар шукронаси, нафс устидан сабр ва қаноат эришган галаба шодийнаси, зоҳирий ва ботиний покланиш натижаси бўлиши бир руҳий энгиллик қувончи ифодасидир. Шу кунги ўқиладиган Ҳайит намози дилларга сурур бағишлайди, барчамизнинг қалбларимизда пок ниятлар, улуг орузлар уруғини парваришлайди. Бу кунги бажо этиладиган ҳар бир савоб иш ўзгача ва шарафлидир. Кексалар, беморлар, ота-оналар, устозлар, қариндошлар, гарибларни зиёрат қилиш, очик кўнгиллик билан кексаю-ёшга, фарзандлар, набираларга меҳру шафқат кўргазил, уларнинг кўнглини олиш, Ҳайит билан қутлаш ва муборакбод этиш, хайру ахсонлар қилиш дилларга фараҳ ва чин заҳб бахш этади.

Зеро Ийди Рамазон — меҳру муруват, ахлоқу одоб, тавозеъ билан кўнглиларга бахтиёрлик ҳиссиётини берувчи, қувонтирувчи шодийна кундир. Азиз юртдошлар, табаррук отахонлар ва онахонлар, биродарлар, акалар ва опахонлар, бу кутлуг айёмингиз шодийна муборак бўлсин! Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотух.

Келди оламга зўр тўй, Бу таширфни бахтга йўй. Йўлларимиз чароғон — Бугун ийди Рамазон!

Қадрият

Яратган Тангри таолога беадад шукрлар айтаманки, кечалари қойим, кундузлари сойинликда ойлар зийнати Моҳи Рамазоннинг ўттиз кунлик рўзасини тугишга мушарраф бўлди. Бир ой мобайнида Аллоҳ Таоло учун рўза тутдик. Бу ойда ифориқлар қилинди, Тараббих намозлари ўқилди.

Албатта, биз ўттиз кун тутилган фарз рўзанинг барча мазмун-моҳиятини борица, манбааларда қайд этилганича баён этиб беришдан йироқмиз. Биз Рамазон ҳайити ҳақида фикр юритишни лозим топдик. Уни «Ийд-ал-Фитр» — рўза ҳайити дейилади. Рўза ҳайити кунда асосан тўртта ҳикмат мавжуд экан.

Биринчидан, мўмин-мусулмонлар меҳро-шафқатга бурканадилар, ота-оналари, устозлари ва кексалар, яқинлари ҳолидан хабар олишадилар, ҳадялар улашиб, бир-бирларини ҳайит билан муборакбод этадилар. Иккинчидан, саховат, ҳимматлилик ва мурувватлилик учун имкон туғилади. Мухтож кишиларга ёрдам кўрсатилади. Учинчидан, гина ва қудуратлар кечиради. Хафалашган ва аразлашганлар бир-бирлари билан ярашадилар. Тўртинчидан, янаги Моҳи Рамазонгача эзгу ниятлар мустажаб бўлиши учун ойдин тилаклар белгилаб олинади.

Тошкентлик 80 ёшлик Қорабой ота Рамазон ҳайити кунларини авваллари қандай нишонлаганлигини шундай хотирлайдилар: — Она Тошкентимизнинг

санъаткор халқ эмасми, лапар айтилиб, ўйин-кулги авжга чиқарди. Рўза ҳайитининг уч кунда ҳам дор ўйинлари кўрсатиларди. Ким ўзди, арқон тортиди ўйинларини айтмайсизми? Сурхондарё вилояти Ол-

га атаб битган термаларини эшитиб, заҳк-шаҳқа тўларди. Энг муҳими, оналаримиз ҳайитга атаб янги кийимлар кийдиришарди. Миллий ўйинларни мириқиб томоша қилардики... Чинозлик салкам бир аср-

си ёки яқин қариндошлари ўтган бўлса, мазор бошига боришиб, Қуръон тиловат қилишарди. Бироқ мазорга аёл кишилар бормасдилар. Нимагадир сўнгги йилларда ҳайит кунлари ўлик чиққан ўйиннинг олдидан хотин-халаларнинг ўтиши қийин бўлиб қолди. Ахир Оллоҳ таоло муборак қилган улуг кунлар шоду хуррамлик улашадиган кунларга кирди-ку!

— Яна, — дея сўзларини давом эттирдилар Хурият момо ўша йиллардаги ҳайит кунларини эслаб, — Рамазон ҳайити кунларида унашилган қизларга ҳайитлик юбориларди. Бундай қизлар севишган қайлиқларига аташиб белбоғ, дуппи, рўмолча, тўн каби совғаларни тайёрлашардилар. Хуллас, қувё турани ҳам, ўзларини ҳам ўзлари тиккан кийимлар билан безардилар. Келин сепи ҳам, уй безаклари ҳам келиннинг меҳнат маҳсулининг намуналари бўларди. Ҳозирда эса келинларимиз бозорнинг тайёр маҳсулотларини сотиб олиб, уй безашганларига хайрон қоламан. Кўзнинг нури, қалбнинг қўри бўлади, севи-муҳаббат эса чинакам меҳнатда тобланади. Ҳозирда пишириқларнинг ҳам кўпине бозорлардан олиб келиб, ҳўжақўрсинга дастурхон безайдилар. Келин либослари ҳам бозорникидир. Ахир, келинларнинг

зийнати — маҳоратида, меҳнатиде, улар тиккан либослариде кўзга ташланиб турмоғи лозим. Ўзининг либослари, тўкиган кашталаридан заҳк олмаган келинини келин деб ҳисобламайман.

Ўша пайтларда шунинг учун ҳам қўйди-чиқдилар кам бўларди. Эндичи? Баъзан ўйлаб қоламан-да: «Ҳайитлар бўлгуси келин ва қувёларнинг синов майдони бўлганмикан?...», дейман.

Мухтасар қилиб айтидиган бўлсак, Оллоҳ таоло томонидан мўмин-мусулмонларга қутлуг ва муборак қилинган ҳайит кунларини ҳар биримиз чинакамга дуолар ижобат, ниятлар ҳосил бўладиган тарзда байрам қилмоғимиз зарур. Ахир ҳайит кунлари шоду-хуррамликда ўтказилса, кейинги ҳар бир кун ҳам ҳайитдай ўтаверади. Рамазон ҳайитининг файзу-баракоти қўп ва ҳўп яхшиликлар ато этишини яратган Тангри таолодан сўраймиз ва барчамизга бу йилги Рамазон ҳайити муборак бўлсин деймиз.

Салим ҳожи МЕНГЛИҚОВ, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги дин ишлари бўйича қўмита раисининг ўринбосари.

Абдулхамид ҲАБИБУЛЛАЕВ, доцент.

ҲАЙИТ НАМОЗИ

Рамазон Ҳайитида — икки ракат ийд фитр намозини адо этмоқ вожибдир.

Рамазон ҳайити кунда тонг отган, ҳайит намозигача тамадди қилиб, мисков билан тозаланиб, гусл билан покланиб, хушбўй атру гулоблар сеип, покиза, оҳорли кийимлар кийиб, фитр садақасини бериб, ҳайит намозига бормоқ мустажаб амаллардандир.

Ҳайит намозигача нафл намоз ўқимоқ макрух.

Жума намозини ўқиш қандай кишиларга шарт бўлса, ҳайит намозини ўқиш ҳам уларга шартдир.

Ҳайит намозининг вақти қувё бир найза бўйи кўтарилгач, то туш вақтигачадир. Туш вақти киргач, ҳайит намозини ўқиш бўлмайди, кимки шунгача улгурмаса, кейинги кунни ўқийди.

СУРУР

Келди оламга зўр тўй, Бу таширфни бахтга йўй, Йўлларимиз чароғон — Бугун Ийди Рамазон, Бугун Ийди Рамазон!

Малаклар сени алқар, Юзингда офтоб балқар. Нури анграйди эзон — Бугун Ийди Рамазон, Бугун Ийди Рамазон!

Имонга бер қўл доим, Ибодатда бўл қоим. Ҳидоятга бошлар он —

Бугун Ийди Рамазон, Бугун Ийди Рамазон!

Гарчи дилда сўроғи — Раҳмат ойни фироғи, Гулгун кийди ер, осмон — Бугун Ийди Рамазон, Бугун Ийди Рамазон!

Ў, биродар, бағир оч! Саховат қил, меҳр соч! Аллоҳ ажрини қозон — Бугун Ийди Рамазон, Бугун Ийди Рамазон! Мухаммадхон ҒОЗИЙ, Жиззах.

Партия ҳаёти

ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАР ВА СИЁСИЙ КУРАШЧАНЛИК

доимий мақсад, интилишларга айлансин дея такидланди «Адолат» СДП Самарқанд вилоят Кенгашининг пленумида

Самарқандда «Адолат» СДП вилоят Кенгашининг V пленуми бўлиб ўтди. Унда Республика Олий Мажлиси тўққизинчи сессиясида Президент Ислам Каримовнинг «Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида»ги маърузаси ҳамда «Адолат» СДПнинг VIII пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди. Бу ҳақда партиянинг Самарқанд вилоят Кенгаши биринчи котиби Жуманиёз Алибеков маъруза қилди.

Дарвоқе, самарқандликлар «Адолат» СДП вилоят Кенгаши ва унинг бошланғич ташкилотлари жойларда амалга ошираётган ишларни диққат билан кузатиб бормоқдалар, ўз муносабатларини билдирмоқдалар. СТВ телеканали орқали уюштирилаётган сиёсий мулоқотлар, матбуотдаги чиқишлар ҳам кўпчиликини бифарқ қолдирмапти. Одамлар партия кенгаши саркотиби ва фаолларига ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг муҳим қирраларига оид са-

партия ташкилоти амалий ишларга кириша олган. Ва, яна энг муҳими вилоят, шаҳар, туманлар ҳокимликлари ислохотларни амалга оширишда «Адолат» СДПнинг фаолларига суянуқда, улардан мадад олмақда. Саркотибининг бу эътирофларида асос борми? Вилоят партия Кенгаши ва унинг жойлардаги бошланғич ташкилотлари кейинги икки йилда амалга оширган ишларни таҳлил қилар эканмиз асос бор, деб айтаоламиз. Вилоятда «Адолат» СДП аъзолари сони 5 минг кишига, бошланғич партия ташкилотлари сони эса 150 тага етди. Лекин гап сонда эмас. Партия аъзолари ўз бурчларини теран англаб ижтимоий-сиёсий муаммоларни ҳал этишда дадил иш-тироқ этаётганликларида. Тайлоқ, Булунғур, Оқдараб туманлари, Самарқанд, Каттақўрғон шаҳарларида айти шун-

қисқаси, ижобий ишлар талайгина. Лекин бугунги кун талабларидан келиб чиқадиган бўлсак, олдидан турган вазифалар кўп. Икки палатали парламентга ўтиш учун бўлажак сайловларга тайёргарлик қўриш, демократик, ҳуқуқий, фуқаролик жамиятини мустаҳкамлашда сиёсий партиялар фаоллиги талаб этилмоқда. Демак янгилашларга монанд изланувчанлик, ташаббускорлик зарур.

Пленумда музокарага сўзга чиққан партиянинг Самарқанд шаҳар Кенгаши биринчи котиби М. Салимов, Тайлоқ туман Кенгаши биринчи котиби С. Ражабов, Оқдараб туман Кенгаши биринчи котиби Г. Мукаддасова ва бошқалар ўз фикр-мулоҳазаларини баён этдилар. Самарқанд шаҳар ҳокимининг ўринбосари С. Каримов эса

Партия ахбороти

ИШЧАНЛИК ТАЛАБ ЭТИЛАДИ

Кеча Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Тошкент вилояти Кенгашининг V пленуми бўлиб ўтди.

Қўнчилиқ маълумки, яқинда Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг VIII пленуми бўлиб ўтган эди. Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тўққизинчи сессияси ақуларини ва ундан келиб чиқадиган вазифаларга бағишланган бу пленумда барча партия ташкилотларининг зиммасига муҳим вазифалар юклатилган. Сийсий Кенгаш VIII пленуми қарорлари асосида ўз ишларини пухта ташкил этиб, партия фаолиятини бундан ҳам жойлантириш, сафларини янада кенгайтириш, халқ орасига чуқурроқ кириб бориш ҳар бир партия аъзоси ва фаолининг асосий мақсадига айланган бир пайтда бу борада Тошкент вилояти партия ташкилоти қандай ишларни амалга оширмоқда? Тошкент вилояти партия Кенгашининг навбатдаги пленуми кун тартибидан ўрин олган бу асосий масала юзасидан маъруза қилган Тошкент вилояти партия Кенгашининг биринчи котиби Турғун Иргашев масаланинг ана шу жиҳатларига алоҳида ургу бериб, мавжуд аҳволни чуқур таҳлил этди. Партия Кенгаши фаолиятига доир ва унинг олдидан турган вазифалар юзасидан етарли маълумотларни қайд этиб ўтди.

Қўнчилиқ билан айтиш мумкин, Тошкент вилояти партия Кенгаши маълумотида демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш борасида ўз фаолиятини буткул фаолаштиришимиз лозим, — деди нотиқ пленум катташчиларига қарата. — Зеро, партиямиз Дастурида белгилаб қўйилгандек, Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг бош мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш ва пировардида Ўзбекистоннинг жаҳонда ривожланган мамлакатлар сафидан мустаҳкам ўрин олишига ҳисса қўшишдан ибратдир.

Пленумда алоҳида эътироф этилгандек, Тошкент вилояти партия Кенгаши Ўзбекистон «Адолат» СДП Сийсий Кенгашининг асосий мақсади — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, иқтисодий ислохотларни боришига, ҳуқуқий демократик, адолатли фуқаролик жам

КОНСТИТУЦИЯ ДАВЛАТНИ ДАВЛАТ, ДУНЁГА ТАНИТАДИГАН

ҚОНУНЛАРИМИЗ ПОЙДЕВОРИ

• Конституциянинг асосий моҳияти яна шундаки, у жамият ва унинг аъзолари олди-га мақсад қўяди. Ана шу эзгу мақсадга эри-шишнинг йўлларини ўзида мужассам этади. Шу ўринда давлат, оила ва жамият манфа-атлари, соддароқ қилиб айтсак, давлат ва инсон манфаатлари уйғунлашиб кетмас экан ривожланиш сари олға силжиш бўлмайди. У жамият аъзоларининг тенглигини қайд этади, унга кафолатлар беради.

Ислом КАРИМОВ.

Хар бир мамлакатнинг келажаги ва истиқболи унда қонун устуворлиги нечоғлиқ кафолатланган-лиги билан боғлиқ. Зеро, қонун-жамият тарақ-қийишнинг асосий шарт. Шу боисдан жамиятда-ги хар бир шахснинг турмуш тарзи қонунга асос-ланган бўлмоғи лозим. Ўз навбатида қонун фу-қароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиб, уларнинг ҳаёт дахлсизлигини таъминла-ши керак.

Мамлакатимиз ўз мустақиллигини қўлга киритгандан сўнг Асосий Қонун – Конституция қабул қилинди. Бу жараён мамлакатимизда ҳуқуқий давлат қуриш учун замин яратди. Кон-ституциянинг демократик тамойиллари, ин-сон ҳуқуқлари ва эркинликлари, жамиятнинг бўлиниши ҳамда иқтимоий ва маданий фао-лияти жиҳатидан жазон андозаларига мос Кон-ституция эканлиги тан олинди.

Дарҳақиқат, мустақиллик туфайли биз халқ-имизнинг руҳига мос Конституциямизга, дав-лат тилимиз, ўз урф-одатларимиз ва аъна-ларимизга эга бўлдиқ. Утган қисқа ва нҳоят-да сермазмун давр мобайнида иқтисодиёт, ҳуқуқ ва бошқа соҳаларда оламшумул ўзга-ришлар юз берди. Хар жаҳада асрларга та-тиғулик ижобий натижаларга эришдик. Жаҳон ҳамжамиятига дадил кириб бормоқдамиз, иқти-содий ислохотлар ўз самарасини бера бошла-ди.

Хар биримиз Конституцияни қўлга ол-ар эканмиз, ундаги хар бир моддаси замирида катта маъноли ётганлигини ҳис этамиз. Улар-нинг хар бири тараққиёт учун, фаровонлик учун ишлайётганлигини, бойиб, ўсиб ривожланиб-ганлигини қўриб қувонамиз. Мисол учун Кон-ституциянинг 18-моддасини олиб қўрайлик. Унда шундай сатрлар бор: «Ўзбекистон Рес-публикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликка эга бўлиб, жинси, irqи, миллати, дини, иқтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шах-си ва иқтимоий мавқеидан қатъий назар, қонун олдида тенгдирлар». Ушбу модданинг маъни-сидан қараганда бўлсак, мустақиллик қўлга киритил-гандан кейин, миллий, irqий низоларсиз ри-вожланишнинг туб сабаблари шунда эканли-гини кўрамиз.

Конституциямиз ҳақида гап кетганда ҳуқуқий демократик давлатнинг бош тамойили ҳақида, яъни ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этув-

чи ва суд ҳокимиятига бўли-ниши тамойили ҳақида тўхта-маслиқ мумкин эмас. Консти-туциямизнинг 11-моддасида биринчи марта давлат ҳокими-яти учта ҳокимиятга бўлиниши қўрсатилганки, бу Асосий қону-нимизнинг катта ютуғи ҳисоб-ланади. Утган тоталитар давр-да қабул қилинган конститу-цияларнинг бирортасида ҳам

суднинг мустақиллиги ўз ифодасини топмаган, кафолати берилмаган эди. Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ «Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан бир манбаидир» (7-модда). Ўзбекистон Рес-публикасида демократия ҳужумининг прин-ципларга асосланади, уларга қўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, яъни қадр-қиммати ва бо-шқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобла-нади.

Демократик ҳуқуқ ва эркинликлар Кон-ституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади» (13-модда). Конституция мустақил ўзбек дав-лати ва фуқароларнинг ўзаро муносабатла-рини қонуний ифода этади.

Мана Ўзбекистон Конституциясининг қабул қилинганлигига 10 йил тўлди. Конститу-циямизнинг демократик ҳуқуқий жамият қонун-чилигига қўйилган барча талабларга тўла жа-воб бериши, халқчиллиги, ҳужумининг жуда кўп қўнишуслар, сиёсий арбоблари томонидан эътироф этилди. Бу эса мустақил Ўзбекистон-нинг жаҳонга юз тўтаганлигини, унинг буюк келажагини яна бир бор тасдиқ этади.

Ўзбекистонимизда хар бир фарзанди Кон-ституциямизда қўрсатилган ҳақиқатларга амал қилишни ҳам қарз, ҳам фарз деб билишлари шарт.

Мамлакатимиз Конституцияси жамиятда кенг ислохотни амалга ошириб, давлат ва жамият тараққиётига эриша боришда миллатимизнинг дастурамали вазифасини бажармоқда.

Қурбонал ТОҶИБОВ,
Тошкент вилояти Давлат педагогика
институтини ҳуқуқшунослик кафедраси
муdiri, доцент.
Жаҳонгир ЭРҒАШЕВ,
ҳуқуқшунослик кафедраси катта
ўқитувчиси.

Сизнинг ҳуқуқ ва бурчларингиз

ОЛИЙ ҚАДРИЯТ

«Фуқаролар Конституция ва қонунларга риоя этишга, бошқа кишиларнинг ҳуқуқлари, эркинли-лари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилишга мажбурдирлар».

(Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 48-моддаси).

Конституциямизнинг маъзур моддаси фуқаролар зиммаси-га Конституция ва амалдаги қонунларга риоя қилиш, жа-мият турмуш қоидаларини ҳурматлаш, Республика фуқа-ран деган юксак номга му-носиб бўлиш мажбуриятла-рини юклайди.

Конституция ва қонунларга риоя қилмаслик давлат томо-нидан белгиланган қоидалар-нинг, ҳуқуқий меъёрларнинг бузилишига, фуқаровий, баъ-зан жиноий оқибатларга олиб келиши хар бир инсонга маъ-лум. Давлатимиз фуқаролар-нинг ҳуқуқий маданиятини ва бозор иқтисодиётига ўтиш би-лан боғлиқ тадбирларни амал-га оширишга хизмат қилувчи қўлаб қонунлар қабул қилди.

Давр талабига, миллий урф-одатларимиз, қадриятлари-мизга жавоб берувчи Жиноят-процессуал, Маъмурий ҳуқуқбузарлик, Фуқаролик, Фу-қаролик-процессуал Кодексла-рининг қўриғи ҳақда унга амал қилиши учун асосий за-миндир. Фуқаролар, айнисқа, ўсмирлар орасида ҳуқуқий

тарбиянинг бўшлиғи, ҳуқуқ со-ҳаларидаги зарур қонунларни билмаслик, айрим ота-оналар, тарбиячи, ўқитувчиларнинг ҳуқуқий билимининг етишмас-лиги, ҳуқуқий онги ва мада-нияти талаб даражасида эмас-лиги – амалдаги қонунларга риоя этмаслиқни, ҳуқуқий меъёрларнинг бузилишини кел-тириб чиқармоқда. Бундай камчиликларга барҳам бериш учун ҳуқуқ илми ва таълими-ни ривожлантиришга қаратилган тадбирларни қўчайтириш, хар бир фуқаронинг ҳуқуқий билими, онги ва маданиятини юксалтиришга эришиш зарур.

Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эр-кинликлари иқтимоий-иқтисо-дий, сиёсий ҳақда шахсийдир. Конституциямизнинг талабла-ри бўйича хар бир фуқаро бошқа шахсларнинг ана шу ҳуқуқ ва эркинликларини ҳур-мат қилишга мажбур.

Конституциямизнинг Х-бо-ида инсон ҳуқуқлари ва эр-кинликлари давлат томонидан таъминланиши таъкидланган.

Қонунларимизда фуқаро-ларнинг шаъни, қадр-қимма-тини пастга урадиган, обрўси-га путур етказадиган хар қан-

дай гайри-қонуний ҳаракатлар учун айбдор шахсларга нисба-тан жавобгарлик белгилан-ган.

Бирок, хар қандай маълумот ҳам шаън ва қадр-қиммат-ни пастга урадиган маълумот-ларга мансуб бўлавермайди. Қонун ҳамда жамиятнинг ах-лоқий тамойиллари, турмуш қоидаларига қўра жамоатчи-ликнинг салбий баҳолашига олиб келадиган ғаразли маъ-лумотларга бадном қилув-чи маълумот ҳисобланади.

Конституциямизнинг инсон ва фуқароларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари, бурч-ларига бағишланган иккинчи бўлимнинг: фуқаролик (VI боб); шахсий ҳуқуқ ва эркин-ликлар (VII боб); сиёсий ҳуқуқлар (IX боб); инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг кафолатлари (X боб) ва бошқа бобларида ҳам фуқа-роларнинг ҳуқуқи, бурчи ҳақда эркинлиги билан боғлиқ ма-саладар батафсил қўрсатиб ўтилган.

Зеро инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қим-мати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисоб-ланади.

Дамир ҚУРБОНОВ,
Тошкент шаҳар Миробод
тумани прокурорининг
катта ёрдамчиси, ақлия
маслаҳатчиси.

ИНСОН ҚАДРИЯТИ ВА ЗАКОВАТИ

буйруқбозлик тизими, яқка-бошлиқ тартибидан ҳалос бўлиш, барча иқтимоий иш-ларни биргаликда муҳокама қилиш ва ҳал этиш, ўзаро фикр алмашиш, ҳамкорлик, муроасо-мадора эhtiёжи.

Айни вақтда бу эhtiёж-ларни амалга ошириш им-кониятлари жуда чекланган эди. Қўларда ташаббускор-лик сўнган, юқоридан бери-ладиган буйруқни қўтиш ҳиссиёти ўрнашиб қолган; бунёдгариликдан манфаат-дорлик сезилмас; эркин фикрлашдан ҳайқилиш, маъ-навий бисотдан фойдала-нишдан қўчиш; сўзда бир, дилда бошқа ҳолатга қўни-қиш каби тўсиғу-тўғаноқлар-дан ҳалос бўлишнинг зарур эди.

Мамлакатимиз мустақил-ликка қадам қўйган кезлар-да иқтисодий аҳвол айнисқа аянчли эди: бир томонлама иқтисод, табиий бойликлар-ни айёвсиз исроф қилиш, қимёлашга ружу қилиш, Орол фожеаси, эски техно-логия... Ислом Каримов таъ-бири билан айтганда, «Мус-тақил Ўзбекистон тўғилган қўниёк оёққа туришга, ўзи юришга мажбур эди». Ана шундай шaroитлар халқи-мизнинг зўрлик устидан адо-лат ғалабасини ифодалаш, истибоддан ҳалос бўлиш, истиқболни белгилашни акс

эди. Бу борада бажарили-ши назарда тутилган барча тадбирлар мезони инсон ва унинг манфаатларидан ибор-ат эканлигига қатъийан амал қилинди.

Конституциямиз жаҳон ан-дозаларининг энг юқори та-лабларига тўла жавоб бера-ди, шу боис у демократия ғояларига ва халқаро ҳуқуқ нормаларига мослиги жиҳа-тидан энг мукамал консти-туциялар қаторидан ўрин олди. Унда халқчиллик, ин-сонпарварлик, тенглик, одиллик тамойилларига ало-ҳида эътибор берилган. Бу жиҳатдан Қонунимиз бир қанча халқаро ташкилотлар, ақнабий давлатлар ва атоқ-лий ҳуқуқшунос, сиёсатшу-нослар томонидан юксак баҳо-ланди. Бунинг боиси дав-тавлал шундаки, Консти-туциямизда инсоннинг асо-сий ҳақ-ҳуқуқлари ва бурч-лари батафсил баён этилган.

Конституциямизнинг му-каддимасидаги дастлабки сўзлар инсон ҳуқуқларига ва айни вақтда давлат суверен-итети ғояларига содиқлик-дан бошланади. Бунинг боиси шундаки, хар бир ин-сон ва хар бир давлат дав-тавлал мустақил бўлмоғи ва ўз тақдирини ўзи белгила-моғи лозим.

Инсон ҳам, давлат ҳам фаровонликка, тинчлик, ҳам-

жаиятлик ва ўзаро ҳамкор-ликка, миллий тотувликка интилади. Конституциямиз-нинг туб моҳияти давлатнинг хар бир одам ҳақида ғам-хўрлиги, унинг ҳаёти фара-вон бўлиши, инсон унинг ҳуқуқлари, эркинлиги ва манфаатлари чинакам олий қадрият эканлигини таъмин-лашдан иборат.

Конституциялар, одатда, энг асосий, кенг қамровли ва туб маъноли қоидаларни ўзида жамлаши, тили пухта, мантқиқли, тизимли, ибратли, қайтариқсиз бўлиши талаб қилинади. Конституциямиз-нинг матнига бу сифатлар ҳос. Унинг хар бир модда-сида олам-олам қўқур маъ-нолар акс этирилган.

Конституция қанчалик бата-фсил бўлмасин иқтимоий

билимлар билан қўроллан-тириш асосий вазифалардан бири бўлиши шарт. Токи, жамиятнинг хар қайси аъзо-си ўз ҳуқуқи, ўз бурчи ва масъулиятини пухта билмас экан, уни ҳаётий эhtiёж си-ғатида англамас экан, биз-нинг ислохот, янгилашни ҳақидаги барча сўзларимиз, савий ҳаракатларимиз беса-мар кетаверди».

Хуқуқий маданиятни шахс фақат қонунларни билиб, ҳуқуқий билимлардан хабар-дор бўлибгина қолмай, улар-га амал қилиши, итоат эта-ди. У ўз ҳуқуқларини бошқа-лар бузишига, қонунларни поймол қилишга лоқайдлик билан қарамай, бу ҳақда жа-моатчиликка хабар беради, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи давлат органларига, судга мурожаат қилиб, ўзини ҳам, бошқаларни ҳам ҳимоялай-ди. Хар қандай низолар ва моҳароларни бартараф этиш учун шахс қонунга ҳи-лоф қиларга эмас, балки тегишли давлат идоралари-га, пировардидан судга му-рожаат қилиши лозим. Адо-лат учун қўраишиш ҳуқуқий маданиятга хар бир фуқа-ронинг, хар бир инсоннинг бурчидир.

Жамиятимизни давлат идоралари ишлайётган, катта-катта лавозимлар ва ваколат-ларга эга бўлган одамлар эмас, қонунлар идора қили-шига эришиш зарур. Қўни-ча, ташқи қўиёфасидан халққа ғамхўр, гўё ақли етарли, таж-рибдор ҳодимнинг ўз лаво-зимини суиистеъмол қилиши, уруғ-аймоқчилик, маҳаллий-чилик, ошна-оғайничлик ва пировардидан порахўрлик каби офатлар ҳаётимизга жиҳдий ҳавф солмоқда. Дав-лат номидан ана шундай иш-бироқлик ва тижорат ишла-рига аралашаётган нопоқлар аҳволи наздида адолатсиз-лик, қонунларга ишонсизлик туйғуларини уйғотди, улар-нинг ҳуқуқий онига ўта сал-бий таъсир қўрсаатади.

Шундай экан, жамиятда қонун устуворлигини таъ-минлашдек, масъулиятли ва мураккаб ишларни тўла, си-мфатли ва изчиллик билан амалга оширишимиз, бина-барин, юртбошимиз Ислом Каримов таъбири билан айтганда, «Жамият ҳаёти-нинг мезони бўлган Консти-туцияни қўқур ва хар томон-лама урганишимиз, унинг маъносига етиб бориб, ҳаётимизнинг доимий қўлланмасига айлантириши-миз даркор».

Ғафур АБДУМАЖИДОВ,
Республика ҳуқуқий
маърифат тарғиботи
марказининг директори,
профессор.

ИСПОХОТЛАР АСОСИ

Тошкент шаҳри «Ўзбек-энергия» Давлат акционер-лик компанияси биносиди яна бир тантана «Ўзбе-кистон Республикаси Конституцияси: давлат ва жа-мият ислохотининг ҳуқуқий асоси» мавзусида ил-мий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Анжумани Тошкент Давлат юридик институтини ректори, Ўзбекистонда хизмат қўрсатган юрист, про-фессор М. Рустамбоев кириш сўзи билан очди.

Халқимизнинг Асосий Қомуси – Конституциямизнинг қабул қилинганлигига 10 йил бўлди. Утган 10 йил ичида матонатли ўзбек халқи мустақил, демокра-тик тамойилларга асосланган янги жамият қуриш йўлидан да-дил одимлар бормоқда.

Ўзбекистон ўз мустақиллигига эришган, янги суверен давлат ма-комини конституциявий жиҳатдан мустақамлаб қўйиш зарур эди. «Давлатимизнинг раванқи кўп жи-ҳатдан Конституциямиз қандай бўлишига боғлиқ», – деб таъкид-лаган эдилар юртбошимиз Ислом Каримов.

Ўзбекистон Республикаси Кон-ституциясининг қабул қилиниши халқимизнинг ўз фаровонлиги йўлидаги улкан қадамлардан бири бўлди.

Маълумки, Конституция жам-ият ҳаётини, фуқароларнинг тур-муш тарзини белгилаб берувчи қонунлар мажмуасидир. Шундай экан, Конституциянинг бутунги қундаги мавқеи қай даражада, унинг мазмун-моҳиятини давлат-тимиз фуқаролари тўлиқ англаб етмоқдаларми? – деган савол-

ларнинг туғилиши табиийдир. Анжуманда ана шундай муҳим жиҳат Асосий Қомусимизнинг аҳамияти, мавқеи, туб моҳияти очиб берилди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Консти-туциясини суди раисининг ўринбоса-ри, доцент Б. Миробоев, ТДЮИ профессори А. Тўлағановлар ўз нутқларида Конституция иқтимо-ий, иқтисодий, сиёсий ва маъна-вий ислохотларнинг асоси эканли-гини алоҳида таъкидлашди.

Илгариги судларда айблов фи-ри қўчи эди, ҳозирда эса инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишга асосий эътибор қаратилмоқда. Чунки конституциявий суднинг бош ма-саласи ҳам инсон ва унинг ҳуқуқла-рини ҳимоя қилишдан иборатдир.

Анжуман иштирокчилари ўз маъ-рузаларида конституциявий судни қайта қўриб чиқиш, унга тузатиш-лар киритиш кераклигини таъкид-ладилар. Айнисқа, дунёдаги бошқа ривожланган давлатларнинг конституциявий судларидан наму-налар олиш, фармон, қарор ва фармойишларни қабул қилишни конституциявий судга бериш ма-саладарни қўриб чиқиш, бирорта

Дурдона
РАСУЛМУХАМЕДОВА,
Баҳодир СУЮНОВ,
Тошкент Давлат юридик
институтини катта ўқитувчилари.

Наманган шаҳридаги Конституция майдонининг кўриниши.

ислох қилишга, пир
да эса халқ фарово
ришга хизмат қила
қилиб келмокда. Ҳ
байнида эришлган
асосланиб, комил
қилиш мумкин. Ко
оркали ҳуқуқ ка
итисодий муноса
олад Ватанимиз и
олашумул узғариш
га оширилишида
аҳамият касб этади
гина олдиндига қў
мақсад — мамлақати
фукаролик жаҳати
да қўзланган эзу ма
га эришимиз.

Матрасу

Матрасул СОБИРОВ,
юридик фанлари
номзоди, доцент.

Жалқаро сифат учун ўтказилган бир қатор кўрикларнинг

«ОЛТИН ЮЛДУЗ»

мукофотлари совриндори

«ФАРМЕД»

хусусий фирмаси жамоаси

Ўзбекистон халқини

Ўзбекистон

Конституциясининг

10 йиллиги ва

Рамазон ҳайити

билан қизғин

муборакбод

этади.

**Жонажон
Ватанимиз-
нинг равнақи
йўлидаги
барча эзгу
ишларда
Сизларга
омад тилайди.**

**Хонадонингиздан файзу барака аримасин!
Сизларга ҳамиша соғлиқ-саломатлик
тилаб қоламиз!**

Республика акциядорлик тижорат банки

«ГАПЛАБАНК»

жамоаси

**Ўзбекистон халқини
севимли ва муқаддас байрамлар –
ИЙД АЛ-ФИТР – РАМАЗОН ҲАЙИТИ
ва**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
КОНСТИТУЦИЯСИНинг 10 йиллиги
Билан Чин Дилдан Қутлайди.**

**Қутлуғ айём кунлари Аллоҳдан юртимизга
тинчлик, омонлик, юртдошларимизга
сиҳат-саломатлик, хонадонларига
қут-барака, файзу тароват, фаровонлик
тилаймиз.**

**Қалбингиз ардоғидаги барча эзгу
ниятларингиз амалга ошсин, азизлар!**

Мамлакатимизнинг энг йирик
ва нуфузли банкларидан бири
акциядорлик
тижорат

«ПАХТА БАНК»

**жамоаси барча юртдошларимизни
Ватанимизнинг Бош Қомуси –
КОНСТИТУЦИЯМИЗНИНГ ШОНЛИ
10 йиллиги
муносабати билан самимий ва қизғин
муборак этади.**

Шу қисқа давр мобайнида
Ўзбекистонимизда улкан
иқтисодий, ижтимоий
ислохотлар амалга оширил-
ди ва оширилмоқда.
Мамлакатимиз фуқарола-
рини ушбу байрам билан
қутлар эканмиз, ҳар бир
хонадонга тинчлик-
хотиржамлик,
қут-барака ва фаровонлик
тилаймиз.

**«ПАХТА БАНК» –
фаровонлигингиз
калитидир!**

ОМАД КАПИТИ

ёхуд учкўприклар хонадонининг файз-баракаси нимада?

Учкўприкда бўлганмисиз? Кўзонжоннинг шундоққина биқинида. Анча катта туман. Боғларидан бол томади. Узокларга қулоқ ёйган далаларчи-чи, адоги йўқ ҳазина, дейсиз. Не-не неъматлар етишмайди бу ерда. Пахтасини кафтда тусгангиз, офтоб келиб кўнгандек бўлади. Бугдой-у гурунчиниям, қовун-у тарвузиниям «додоси» шу ерда ҳоқон. Ахир бободехқон одамлари бошқача-да! Ишнинг кўзини билишади. Мард чўрткесар, ориятли, меҳмоннавоз кишилар «Табиат инжиқликлари...» деган гапни ёқтиришмайди. Утган йили ҳам, бу йил ҳам кўни-кўшни олтига туманнинг ичида фақат Учкўприк марди-майдонлари пахта тайёрлаш режасини қойилмақом қилиб бажаришди. Фақат шугина эмас...

ИЗЛАНГАНГА ТОЛЕ ЁР

Бугунги Учкўприк бундан икки-уч йил олдинги Учкўприк эмас. Халқни нима боқадилар, ер! Энг аввало, ана шу бебаҳо, мўтабар Ҳазратга эътиқод, ғамхўрлик қўчайтирилди. Ҳар бир қарч дехқончилик ери ҳисобга олинди. Замин билан тиллаша оладиган, диллаша оладиган омилкор азаматларга бўлиб берилди. Уларнинг ихтиёрига энг замонавий техника воситалари ёрдамга келди. Изланганга толе ёр, дейишади. Тадбиркорлик, хоҳиш-иштиёқ бор жойда исталган нарсани муҳайё қилиш мумкин экан.

Бир вақт қарабсизки, ўз вақтида маъраи билан ҳайдалиб, озиклангиларингиз, сугорилган, қаерга қачон ва нима экинчи ҳисобга олинди, дехқончиликка оқ фотиҳа берилган майдонларда мўжизалар рўёбга чиқа бошлади. Кишлоқ одамларининг юзига қизиллик югурди, хонадонлар дон-дунга, мева-чева, сабзавотга тўлди. Кўнгаларга ҳазил-мўйилбалар, ўйин-қулгулар сизгадиган бўлиб, тўй-томашларнинг ҳам авж пардалари баландлаб қолди...

Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати, туман ҳокими Азимжон Мухиддинов асли олтиариқлик, мана энди учинчи йилдирки, Учкўприкка бошчилик қилаётти. Биз журналистларга бу аjoyиб инсондаги энг маъбул фазилатлардан бири шундаки, у маънавиятга, одамлар тақдирига, турмуш тарзига ҳамиша эътибор билан боқадилар. Учкўприкдаги фаолиятини ҳокимият биноси қаршида замонавий, шинам кутубхона бунёд эттириш билан бошлагани ҳам бундан далолат бериб турибди. Тошкентда босилиб чиққан хабардор. Саид Аҳмад, Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов, Шуккур Холмировлар ижодини айниқса сичқовлик билан қўзғатиб бораркан. Энг ёқтирган газеталари «Халқ сўзи», «Кишлоқ ҳаёти», «Адолат», «Хуррият» ва «Моҳият»...

Туман ободончилиги ёхуд спорт ишлари, таълим-тарбия ёхуд соғлиқни сақлаш, дехқон бозори ёки маданият бўлими қоидадаги ашула ва рақс ансамблининг ахвали нечук, биронтасининг тақдирини ҳокимнинг эътиборидан четда қолмаслигини учкўприкликлар мамнуният билан қайд этишади.

Тўғри, биз бу билан юқорида тилга олинган соҳалар туманда гуллаб-яшнаб кетган, деган хулосадан узокроқмиз. Бу борада ҳали қатор камчиликлар жой олиб турганини ҳам таъкидлаб қўйиш жоиздир. Бироқ туман раҳбарияти «кўрпага қараб оёқ узатиш» деганларидек, ҳар тўқсизда имкон қадар изчил иш олиб бораётгани кўриниб турибди.

Азимжон Мухиддиновнинг кўйидаги мушоадалари эътиборга лойиқ:

— Бўш қоп ҳеч қачон тик турмайди. Уйи тинч, қорни тўқ, усти бут, руҳияти тетик одамгина яхши ишлайди. Президенти халқнинг турмуш тарзини яхшилашга, маънавиятга кўпроқ эътибор беришни уқдирмоқдалар. Пахта, дон ва яна бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаришни жадаллаштириш жудаям муҳим. Бироқ фақат шу вазифалар билан ўралашиб қолиб, иқтисодий, маданий-маърифий соҳаларга эътиборни сусайтириб қўйишга ҳақли эмасмиз...

«ОҚСҮВ»НИНГ ОЙДИН ЙҮЛИ

Учкўприкнинг иқтисодий иқтидориди, қиёфаси ва турмуш тарзидидаги ижобий ўзгаришлар кўзга яққол ташланиб турибди. «Учкўприк», «Истиқбол», М. Дехқонов, Охунбобоев, Отажонов ёки Ҳамза номли шаркат ҳўжалиқларининг, қайси бирида бўлманг кишлоқ ахли ўз меҳнати самарасидан мамнун яшаётганининг гувоҳи бўласиз. Биз туман ҳокимининг биринчи ўринбосари А. Абдуллаев ҳамроҳлигида «Оқсув» дехқон ва фермер ҳўжалиқлари бирлашмаси томон йўл олдим.

— Бугун у ерда ҳосил тўйи, деди ҳоким ўринбосари. — Истаган қаҳрамоннингиз билан учрашиб, суҳбатлашингиз мумкин. Бирлашма идорасига етиб келиб, ўз ҳайратининг яширолмадим. Шу йилнинг бошларида бўлганман бу ерда, идора оддийгина ва кўрimsиз бир бинаддан иборат эди. Эндиликда унинг ўрнида бағоят гўзал, дабдабали «Фермерлар уйи» пайдо бўлибди. Шунинг ўзидек бирлашма тасарруфидидаги 68 та фермер ҳўжалиқининг даромади чакки эмаслигидан дарак бериб турибди...

Ушбу дехқон-фермер ҳўжалиқлари бирлашмаси собиқ «Оқсув» шаркат ҳўжалиқ базасида ўтган йили бунёдга келган. Давлатимиз, шахсан Ўрбтошимизнинг ўзлари фермерчилик ҳаракатига кенг йўл очиб ва ерни уздабурон дехқонлар қўлига топшириш, кишлоқ аҳлида ерга ва меҳнатга янгича муносабатларни шакллантириш борасидаги кўрсатмалари, Фармон ва қарорлар асосида ташкил қилинган. Унинг идорасида 6-7 нафар мутахассис ишлайди ҳолос. Фермерлардан ҳар бирининг банкардада ўз ҳисоб-китоб ваъраги бор. Ўзлари мустақил тарзда, ўз ва муҳри билан фаолият юритади. Бирлашма бошқаруви уларга зарур бўлган ёрдамни кўрсатиб туради ҳолос.

Янгилик афзаллигини қарангки, собиқ ҳўжалиқ иш ҳақидан нафақа ва кредитдан 70 миллион сўм қарздор бўлган экан. Эндиликда бу қарзлардан қўтилишибди. Умумий даромад ҳисобидан замонавий тракторлар сотиб олишти. Абдуллажон Қурбонов бошлиқ бирлашма мутахассислари эса уларни минерал ўғитлар билан ўз вақтида таъминлаш, агротехник тадбирларнинг талаб даражасида ўтказилиши, бирлашма тасарруфидидаги барча кишлоқлар аҳолисининг иқтисодий-маданий-маърифий муаммоларини ҳал этиб бориш, ободончилик ва бошқа соҳаларда изчиллик билан иш олиб бораётганлар.

Бирлашма бир йилнинг ўзидеъқ шунчалик ютуқларга эришганининг ўзи, юқорида ҳам таъкидланганидек, фермерчилик ҳаракатини қанчалик афзаллигини кўрсатиб турибди. Биз билан суҳбатда бўлган энг пешқадам фермерлардан Олимжон Алимов, Низомиддан Улмасов, Мухаммаджон Зиёдов, Исроилжон Ҳамроқулов, Абдуфаттоҳ Машрабов, Холматжон Мусаев, Фармон Тошқузиёв ва Раънохон Мендиевалар ўз ҳўжалиқлари аъзоларининг шижоатли меҳнатлари ҳамда қўлга киритилган самара ҳусусида кўвонч билан сўзлаб беришди.

— Биз пилла, дон ва пахта сотиш йиллик режаларини туманимизда биринчи қатори бажарганимиздан мамнумиз, дея ҳикоя қилади бирлашма кенгаши раиси Абдуллажон Қурбонов. — Бу демакки, фермерлар ва дехқонларимизда эндиликда ерга ва меҳнатга муносабат кескин ўзгарди. Тадбир билан яхши ишлаган дехқоннинг қўли мўмай пул кўрди. Ўйларни баракотга тўлди. Бугунги ҳосил тўйимизни обод қилиб ўтиришган оддий меҳнат кишиларининг юзига, сўзига боқиб, ўзларинг тегишли хулоса чиқариб олинганлар...

Ха, раис ҳақ эди. Уша кўнги қарнай-сурнай садолари, кенг далада ташкил қилинган кўпқаридаги кишлоқ аҳлининг шодон қўйқариқлари... «Фермер уйи» қоидаги майдонда берилган зиёфатда ҳажсон билан сўзга чиқишган фермер-у дехқонлар, дўхтур-у ўқитувчилар, мўтабар қариялар... Барчасининг дилидаги тўйгулардан шў нараса аён эдики, рўёбга чиққан иқтисодлар эртанги кўнумиз янаям файзлироқ бўлишидан дарак бериб турибди.

Солиҳ ҚАҲҚОР,

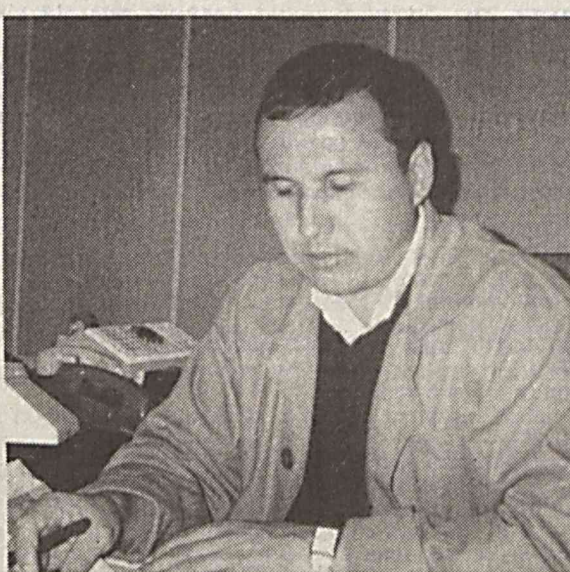
«Адолат» муҳбири.

Фаргона вилояти.

МЕҲНАТДАН КЕЛСА БОЙЛИК...

Кўпчиликнинг кўнглига йўл топиб, уларни умумий мақсадлар сари йўналтира олди. Ҳар кимнинг ўз меҳнати натижасидан моддий манфаатдорлиги оширилди. Шу боисдан ҳам айни кўнларда бу ерда бир ойлик ўртача иш ҳақи 40 минг сўмга тўғри келмоқда. Ўз ишига меҳрини бағишлаб фидойилик кўрсатётганлар бундан ҳам ошириб маош олишмоқда.

— Бир ойда ўртача 50 минг сўм қўлимга тегаётти, — дейди ҳиссдорлик жамияти ёғ қадоклаш цехи технологи Улғубек Санақулов биз билан суҳбатда.

Зеро, ёш мутахассис учун бу ўзига хос рағбат ҳамдир. Ҳиссдорлик жамиятида бир йилда 80 минг тонна чигит қайта ишланади. Қўнига ўртача 700 тоннага яқин ёғ ишлаб чиқарилади. Самарали меҳнат эвазига олинаётган фойда жамоадагиларнинг иш шaroитларини янада яхшилашга йўналтирилмоқда.

Рустам ДОСТОН, «Адолат» муҳбири. СУРАТЛАРДА: ҳиссдорлик жамияти раиси Мурод Бозоров иш пайтида; ёғ қадоклаш цехи бошлиғи Саъдулло Боймуродов (ўртада) иши Пўлат Остонов ва технология Улғубек Санақулов билан тайёр маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

Каримжон РИХСИЕВ олган суратлар.

Кашқадарё вилоятидаги йирик ишлаб чиқариш корхоналарининг бири — «Косонёғэкстракция» очик ҳиссдорлик жамиятидаги қайси бир ишчи-хизматчи билан суҳбатлашманг ўз меҳнатларидан мамнун эканликларини изҳор этишади. Зеро, бу бежиз эмас. «Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик», деганларидек жамоа ахли ўз корхоналарининг шўхрати учун астойдил ишлашмоқда. Унинг ютуқларини бойитишга сидқидилдан ҳиссаларини қўшишапти.

Натижада ҳиссдорлик жамияти тармоқдаги иқтисодий бақувват корхона сафидан жой олиб, ўз имкониятларини тобора кенгайтириб бормоқда. Бу ишларнинг бошида турган ҳиссдорлик жамиятининг раиси Мурод Бозоров асли ишчан, узокни кўра-биладиган раҳбар, аввал кўп йиллар корхонадаги йирик бўлимлардан бирини бошқарган малакали мутахассис. Унинг ҳиссдорлик жамияти раиси этиб сайланганига кўп бўлгани йўқ. Аммо Мурод Бозоров қисқа вақт ичида

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИГА 720 МИЛЛИОН ЕВРО

Европа тикланиш ва тараққийёт банки президенти Жан Лемер Тошкентта сафари якунига бағишланган матбуот анжуманида ана шу ҳақда маълум қилди. Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов йирик халқаро молиявий ташкилот раҳбарини қабул қилди.

Томонлар келгусида ҳамкорликни рағбатини музокараларнинг давоми, дея баҳошладилар. У Европа банки Ўзбекистонда амалга оширилаётган лойиҳаларга собит қўлаётганлиги таъкидлади ва кейинги ўн йил давомида республика иқтисодиётига 720 миллион евро киритганлигини маълум қилди. Келгуси йили ЕТБ жами ҳажми 100 миллион евродан зиёд лойиҳаларни маблаглаштиришни режалаштираётганлигини билдирди.

Жан Лемер журналистлар саволларига жавоб бераркан, Ўзбекистонга сарфари ЕТБнинг ҳукумат билан олиб бораётганлигини таъкидлади.

— Сафарим давомида Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов билан учрашимиз жуда ҳам зарур эди, — дея таъкидлади Жан Лемер. — Шунингдек, вазирлар, ишбилармон доиралар вакиллари, Тошкент шаҳар ҳокими билан учрашдим, иккита кичик корхонада бўлидим. Бундан ташқари, мен Марказий Осиё давлатлари ҳамкорлиги ташкилоти минтақавий форумида иштирок этдим ва унда ушбу мамлакатлар очикши зарур бўлган муаммолар ҳақида ахл-борот бердим.

«Туркистон-пресс».

Замондошимиз

Механизаторлар тайёрлаш ўқув курсини имтиёзли диплом билан битирган Тўракул қувонч билан ҳовлига кириб келди:

— Онажон, энди мен трактор рулини бошқараман, — деди у онасига, — мана қаранг, ўқишни битирганлигим ҳақида диплом олдим. 1962 йил Тўракул «Зарафшон» жамоа ҳўжалиқининг чорвачилик фермасида тракторчилик фаолиятини бошлади.

У ўша кундан бошлаб ўз олдига катта-катта мақсадларни қўйди: аввало ўқиш, билимга эга бўлиш, ҳўжалиқнинг ҳар бир ишига хизмат қилиш, халқ билан бирма бир ишларни қувончи билан, уларнинг қувончига бўлиб, уларнинг ширинлигига қатъий аҳд қилди. Меҳнат фаолиятини оддий механизаторликдан бошлаб 1963 йилда Саган Тўракул кишлоқ ҳўжалиқини механизациялаш

бир механизмни назорат қилар, ишга яроқсизларни бўлса сабабларини билиб, керакли қисмларни топиб беришга ҳаракат қиларди. Техникаларни парқдан чиқаргандан сўнг, уларнинг иш умумини билиш мақсадида ҳўжалиқ далаларини айланиб чиқарди. У фақат ишлайётган тракторларнинг ҳаракатларига қизиқибгина қолмай, ўша техникаларни бошқарётган тракторчилар шароити билан ҳам бевосита қизиқиб борди.

Тўракулнинг ана шундай ҳаракатчанлиги, фидокорлиги ҳўжалиқ раҳбарларига маъқул тушди. Шу боис ҳам «Зарафшон» жамоа ҳўжалиғи раиси уни ўзига муовин қилиб олди. Ана шу лавозимда 14 йил ишлади.

1984 йилнинг декабрь ойларининг бошида туман раҳбари ўз ҳузурига қақириб қолди:

— Сени йўқлашимдан мақ-

«ҚОРАДАРЁ» ДАРҒАСИ

баби, меҳнат интизомини издан чиққан. Бу ерга астойдил жон қўйдирадиган, одамларни меҳнатга жалб этадиган раҳбар зарур. Маслаҳатлашиб чиқдик. Кўпчилик сенинг номинингидан маъқуллади.

У «Қорадарё» жамоа ҳўжалиғи раис бўлиб келгани-

нинг дастлабки кўнлариданоқ барча мутахассис ва бригада бошлиқлари билан пахта далаларини, сабзавот етиштирилган майдонларни, чорвачилик фермаси ва трактор паркларини кўздан кечирди. Очигини айтганда ҳўжалиқда-

ги ишлар ўлда-жўлда экан. Тўракул ҳўжалиқ мутахассислари, бригада бошлиқлари ва меҳнат фахрийларини бир ерда тўплаб, катта йигин ўтказди. У анашу йигинда ҳўжалиқни қолоқлик ботқоғидан чиқариш чора-тадбирларини қўриш ҳусусида гапла-

шиб олди. Ўша кўни қўшқимчуларни қўшқимчулар билан пахта далаларини, сабзавот етиштирилган майдонларни, чорвачилик фермаси ва трактор паркларини кўздан кечирди. Очигини айтганда ҳўжалиқда-

ги ишлар ўлда-жўлда экан. Тўракул ҳўжалиқ мутахассислари, бригада бошлиқлари ва меҳнат фахрийларини бир ерда тўплаб, катта йигин ўтказди. У анашу йигинда ҳўжалиқни қолоқлик ботқоғидан чиқариш чора-тадбирларини қўриш ҳусусида гапла-

номи туманнинг катта йиғилишларида ҳурмат ва эҳтиром билан тилга олинадиган бўлди. Кейинчалик туман раҳбарларининг тавсиясига кўра у Марди Султонов ва Усмон Юсупов номли ҳўжалиқларга раҳбарлик қилиб, уларни ҳам қолоқлик ботқоғидан олиб чиқди.

Леким Тўракул Ғофоров бошқа ҳўжалиқларга раҳбар бўлган кезларида «Қорадарё» жамоа ҳўжалиғида деярли ўзгариш сезилмади. Шу боис бўлса керак, ҳўжалиқ аъзолари тақлифи билан у яна «Қорадарё»га қайтиб келди.

Мана у йилдики, у қорадарёликлар билан ҳамнафас, ўтган йили галла, пилла, пахта етиштириш режаларини удалолмай қолган қорадарёликлар жорий йилда барча соҳаларда катта галабага эришдилар.

... Тўракул тун яримдан

оққанда уйга кириб келди. Ҳамма уйқуда. Фақат муҳтарам волидаи Муяссар онагина мижжа қокмай унинг йўлига интизор қўтиб ўтирибди. Она ўғлини чорпога тақлиф этар экан, чойнақдан бир пиёла чой қўйди-да ўғлига тутди. Тўракул ширин хаёллар билан ҳовлидаги қаравотда мижжа қокқанини сезмай қолди...

Тонг отиши билан яна ўзи севган пахтакорлар даласига йўл олди. Белаён далаларда астойдил меҳнат қилаётган теримчиларга бора экан, онасининг сўзлари қўлида яна бир бор жаранглади. «Элини севсанг эли сени ардоқлади, ҳалол меҳнат қилсанг обрў-этибор топасан, энг муҳими отанг руҳи шод бўлади болам».

Аскар ЖАЛИЛОВ, «Адолат» муҳбири.

Андижон вилоятининг Олтинқўл туманидаги «Олтин Дери» ўзбек-турк қўшма корхонасининг ташкил этилганига ўнча кўп бўлгани йўқ. Низом жағмармаси 3 миллион 942 минг АҚШ доллари миқдорига белгиланган корхонада йилга 450 минг қўй ва эчки терисини қайта ишлаш мўлжалланган. Қўшма корхона 2001 йил-

Андижон илаги қориги

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Пиллани қайта ишлаш корхоналарини техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ «Булқобчи илаги» акциядорлик жамиятига Жанурий Коронадан ушбуларнинг дастлабки туркуми келтирила бошланди.

Мазкур ушбулар пиллани қайта ишлаш бўйича янги ишлаб чиқариш линияларини жиҳозлашда қўлланилади. Мухандислик коммуникациялари, ишлаб чиқариш майдонлари тайёрланади. Шунингдек, кадрларнинг қайта тайёрлаш амалга оширилди.

Жами танхари 1 миллион 375 минг АҚШ доллари миқдорига бўлган замонавий ушбулар экспорт қилинган инпак маҳсулотларини ишлаб чиқаришга имкон беради. Бундан ташқари, корхонада 500 га яқин янги иш ўринлари очилди.

Утгаларнинг оқирати оёда бўлсин!

Ўзбекистон «Адолат» СДП Тошкент вилояти Кенгаши Ангрн шаҳар партия Кенгашининг биринчи қотибди.

Абдували Халилов ва Раҳматуллаевлар вафот этганини маънабатли билан оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Сўраган эдингиз...

ТАДБИРКОРГА ҚАНДАЙ ИМТИЁЗ БОР?

Хурматли «Адолат» газетаси таҳририяти! Юртимизда тадбиркорларни ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг қонун доирасида ишлаб, ўзларига ҳам, давлатимизга ҳам катта фойда келтиришлари учун қандай имкониятлар мавжудлиғи аён. Бизга Ўзбекистонда тадбиркорларга яратилаётган имконият ва имтиёзлар ҳақида батафсил маълумот берсангиз.

Аҳмад САЛОМОВ, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани.

Кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш, уларнинг самарали фаолият кўрсатиши учун қўлай иқтисодий ҳамда ҳуқуқий шарт-шaroитларни шакллантириш, тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш тартибини содда-лаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 22 августда «Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва ҳисобга қўйиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори қабул қилинган.

Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, уни тегишли органларда ҳисобга қўйиш умумий муддати мазкур қарорнинг 3-бандига асосан амалга оширилади. Яъни зарур ҳужжатлар илова қилингандан кейин, бу муддат юридик шахслар учун ариза берилган кундан бошлаб 12 иш кунидан, яъни тартибдаги тадбиркорлар учун 8 иш кунидан ошмаслиғи кўрсатилган.

Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва уларни ҳисобга қўйиш бир вақтда «бир йўла» принципи бўйича амалга ошириш тартибини илгари мавжуд бўлган давлат рўйхатига олиш тартибидан бирмунча афзалликларга эга.

Масалан: — тадбиркорларни давлат рўйхатидан ўтиши учун моддий маблағ ва вақт сарфлаш кескин қисқарган. Бу ўз навбатида эса кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш ва самарали фаолият кўрсатиш учун қўлай ҳуқуқий шарт-шaroитлар яратилишига олиб келади;

— тадбиркорлар рўйхатдан ўтиш учун бир жойга (бир ойнага) муҳожат қилиб, ўша жойдан белгиланган муддатда рўйхатдан ўтганлик ҳақидаги гувоҳномани, солиқ тўлов-чинининг идентификация рақамини, статистика қоди ҳамда муҳр ва бурчак тамга тайёрлашга ички ишлар органларидан рухсатномани расмийлаштирган ҳолда олади.

Юридик шахслар давлат рўйхатидан ўтиш учун олдинги тартиб бўйича турли идораларга қатнаб, вақт сарфлаб, тегишли ҳужжатларни олиш учун қўшимча пуб маблағлари тўлашга мажбур бўлар эди. Янги тартибга кўра тадбиркорлик субъектлари қўллаб-қувватлашга қатнашдан, ортиқча сарф-харажатлардан озод бўлган.

О. АЛЛАЕВ, Тошкент шаҳар адлия бўғамармаси Кичик ва ўрта тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш бўлими бош маслаҳатчиси.

Хангома ХАЗИНА

Саъдихон эрталабки нонуштада ноз билан чой узатаётган хотинига:
— Бугун қанақа кун? — деди.
— Бугун шанба, ҳужайин. Пул ўлғир шунақа кучга эгаки, кун билан туннинг фарқиға бормай қоларкансан, киши!

— Тижоратчиға тонғин отиши-ю, қуёшнинг ботиши ҳисоб. Илгарилари эди, соатга қараб ишга борадиган, соатга қараб ишдан қайтардиган. Ёмонмас, темир-терсак сотиш орақсидан бир эмас, икки «Нексия»ли бўлди. Мана бу қошонага қара, ҳовли-жойимизнинг қазолариникидан қаери кам?

— Эй-й, мунча мактанмасангиз? Қуф-суф денг тагин кўз тегиб қолмасин. Ундан қара кўз тумор тақиб қўйлик, дарвоза пештоқиға. Домла поччаға бориб, ирим-сиримни қилиб қўйсак...

— Хот-ин, тижоратимизни таги кўриниб қолди. Четнинг маҳсулотини ҳужжатсиз сотсанг ошинга пашша тушадиган бўлиб турибди.

— Хой, нималар дейсиз, ҳужайин? Тушунтириб гапиринг?

— Газит ўқиш керак экан.
— Пулига қизганиб, «Дод» деворасиз-у...
— Шу топ нима сотсанг ҳужжат талаб қиладиган бўлиб қолишган. Зақун қаттиқроқ бўлибди. Агар зақунга қулоқ солсанг, мўмайидан ажраб қолсан. Чўнтак қаппаймаса кун бўйи михлидан ўтиришдан нима наф.

— Йўли бордир. Илоҳи топилайдиган нарсанинг ўзи йўқ. Мундоқ миёни ишлатинг-да...

— Манга қара хотин. Ке. қўй. Шу гурунға нукта қўйлик. Бунга қара. Гап билан бўлиб бир нима эсимдан кўтарилибди.

— Нима экан, менга айтмай тишингизни орасида сақлаб келганингиз? — Мастоноҳон нозига эрк бериб эрини сўроққа тутиди.

— Тушимда худо раҳмат қилгур отам тилло тангаларни қўзачага жойлаб, уйимизнинг орақсидан ура қазиб, қўмиб қўйганиларини айтиб қолдирлар.

— А!.. — дея томоғига чой тикилди. Мастоноҳон Сўнг энаси котиб:

— Хойнаҳой катта бунингизнинг бойликларини марварид-маржонлари ҳам ўша қўзачага жойлашиб қўмилган бўлса керакда!

Саъдихоннинг шўхлиги жўшиб кетди. Хурсандчилигини ичига сиғдирилмади.

Ха-а, пичаман-а, пичаман, Жоним сени ачойилмаман, кучаман. Давринг келди, Саъдихон тўра, Вақт келди қавлагин ура!

— Вой-вой ҳазилингиз курсин, сизнинг. Тагин биров девордан мўралаб турган бўлса-я! Ё бир жойга борганида бу қилиқлардан уялмайсизми?..

— Бу ёруғ оламда хандон отиб қулоқ керак, ўйнамқ керак. Билсан-у, хурсандчиликка берилсан, нис шойр бўлиб кетаман-а!..

Шоди-шода марваридлар тақай бўйинига, Тиллоларни солиб қўй хотин, қўйинига.

Саъдихон бирдан жиддийлашиб хотинига тушунтира кетди:

— Отам тушимда шундай дедилар: — Ўғлим, бир кўза тилла тангаларни мана шу уйимиз орақсидан қайси бир дарактин қўнатишга экангиз пайтимада қўмганман.

Агар топиб олгудек бўлсанг бор-ми...
— Нималар дейсиз, дадажоним. Вой тилларингизга ўзим қўқидик. Қани эди, тушингиз ўнгидан келиб қолса. Роса-а бойиб кетардик-ми?.. Ўзинг, қўла, художон! — дея ўзига фотиҳа тортиб Мастоноҳон.

— Миямга бир фикр келиб қолди, хотин. Шу топ уйимизнинг орақсидан даракларни кўпорсак. Худо «ол қўлим» девораси-ю, қўзача чиқиб қолса. Ох, ох-о!..

— Ерданга болалариям чакирсакми, дегандим.

— Болага ишониб бўладими, хотин. Бирорта ўртоғининг олдига озгидан гуллаб қўйса борми, мен олдин ишени орқада... билсан-а, нима бўлишини... Хазинани биздан бошқа биров билмаслиги керак. Хазина бўлади, уни бировга шипшитиб бўладими, товуқ мия!

Эр-хотин каламушдек бир пастда даракларнинг остини илма тешик қилиб ташлашди.

Қодиркул бобо девордан бўйлаб қараса, Саъдихон билан Мастоноҳон бири олиб, бири қўйиб ер қазияпти. Чидаб туролмай сўради:

— Ассалому алайкум қўшнлар. Нима бўлди, даракларнинг тегини галвир қилиб ташлабсизлар?

Саъдихон қозининг саломига алик олди, пешонасидан оқабган риза-риза терни энги билан артиб ишини индамай давом эттирарверди. Чола табассум билан ердан дўлонадек кесакни олдига шўхлиги келиб Саъдихонга қаратиб иргитди. Кесак ўлғирам Саъдихоннинг белига келиб тушди.

Саъдихон олдига жимлайиб турган Қодиркул бобони кўрдию салом аликни насия қилиб сўроққа тутиди:

— Қодиркул ота, раҳматли отам билан қадрдон эдиларинг-а?

— Ҳўш нима эди.

— Одатда қадрдон қадрдонига сирини айтиб кетади. Мабобо чол тиллоларни қаерга яшириб кетганини сизга шипшитмаганими?

— Унақасини шу кунгача эшитмагандим, — деди чол жимлайиб.

Саъдихон тушида кечганларини қўшни чолга гапириб берди.

Тушнинг табириини унчалик ёчмайламанда, ота. Тушимда отам: «Саъдихон ўғлим, сўзларимни яхшилаб тингла! Мана шу дарак кўчкларини экатиб остига қўзачада тилло қолдирганман. Бойиб кетишинга асқотадим», деб қолдирлар.

Чол афсус ила бош чайкади.

Саъдихоннинг қўзлари чакнаб кетди.

— Ха-а, отам мени унчалик сўймасди. Кенжа укамни ҳаммамиздан кўпроқ сўяди. Хойнаҳой Боқижонга қолдиргандир. Қаранг, қаранг, писмқ билдирмайдим-я? Мен айтдим-а, Боқижон тезда мендан ўзиб кетди, деб.

— Отангиз қолдирди кетган олтинлар сиз яшаётган ҳовлида. Улар даракларни яшатиб ҳаёт бағишлаб турибди. Бу — бир сиким тупроқ! Ҳўнгангиз-ми? Одамларнинг ризк-насибаси ана шунда. Сизлар...

Чолнинг гаплари Саъдихонга етди шекилли, даракларнинг сўлғин барглариға боқиб ҳушдан кетди. Мастоноҳон эса сополга айланб қолган эрининг қўзига термулиб бошида увос тортиб, дод солиб йилгари.

Турсун МАХМАДАЛИЕВ.

Байрамларга шодлик ярашар...

Тургунбек МАХКАМОВ олган сурат-лавҳа.

ТАФАККУР ГҲАШАНИ

● Қонун инсоний доноликнинг юксак ифодаси бўлиб, у одамлар тўплаган тажрибадан жамият фаровонлиги учун фойдаланади.

С. ЖОНСОН.

● Қаерда қонун тугаса, у ерда зўрлик бошланади.

У. ПИТТ.

● Агар қайси ерда ғариб хўрланур

У хил мамлакат тез вайрон бўлур.

САЪДИЙ

● Мен учун қайси томон қуллигининг аҳамияти йўқ: муҳими ҳуқуқ қим томонлигида.

В. ГОГО.

● Яхши қонунлар урф-одатдан туғилади.

Ж. ЖУБЕР.

● Адолат давлатнинг бузилмас пойдеворидир.

ПИНДАР.

● Жазосини олган жиноятчи бошқа муттаҳамлар учун намуна, ноҳақ қораланган одам эса барча ҳалол кишиларнинг виждонига отилган тошдир.

Ж. ЛАБРИОЕР.

● Жасорат юксак қадрланадиган ва қўрқоқлик қаттиқ жазоланадиган давлат энг қудратли давлатдир.

К. ГЕЛЬВЕЦКИЙ.

● Адолат йўқ жойда кишилар ҳаёти қадр-қимматини ушлаб турадиган ҳеч нима қолмади.

Н. КАНТ.

● Кучсиз адолат ва адолатсиз куч — иккови ҳам даҳшат.

Ж. ЖУБЕР.

● Ҳалол одамни таъкиб қилиш мумкин, аммо уни бадном қилиб бўлмайди.

Ф. ВОЛЬТЕР.

● Қонунлар қонуни — виждондир.

А. ЛАМАРТИН.

● Чинакам дўст айтган ҳар ўғит, масал — Сирти заҳар эрур, томири асал.

Н. ХИСРАВ.

● Икки кишидан сен яширма дардинг: Бири табиб эрур, бири ҳамдардинг.

АТТОР.

Ўқинг, бу қизиқ!

ЖОЙЛАР НОМЛАРИ ҲАҚИДА

Ҳаёт қизиқ. Шаҳар, қишлоқларни қанча кезсанг, шунча антиқа жойларга дуч келаркансан. Айниқса, томоша қилиш билан бирга сайру саяҳат чоғида борган жойларнинг исмларига қизиқиб, улар ҳақидаги ривоят ва тушунтиришларни ёзиб олгандин. Қуйида уларнинг айримлари билан танишасиз.

ИШТИХОН — Самарқанд вилоятидаги бу ном билан аталувчи жойнинг об-ҳавоси ёқимли бўлганидан қадим замонда хон келиб, бахорю ёз ойлари бу ерда дам оларкан. Шундан номи «Иштихон» деб аталган бўлса керак. Бошқа бир ривоят кура хатирчилик чорвадор бир боб иссиқ кўларда хонга мейда ҳар кунни сўт юбориб турганидан ҳазирча саратонда ачий бошладим. Натيجанда хон менга ачиган сўт юборасанми, дея оғохлатирибди. Шундан кейин бош ўйлаб, бир табдирини қўйлабди: йўқон қамшилардан қувурга ўхшатиб эрга қумдириб сўтти хон боғига ҳан ўн оқибди. Охири боғга «Сўт қамшидан оқиб келди, уни ичди хон» деган хабар борибди. Уша-уша жойининг номи «Ичди хон» дейилган бўлган экан.

КИТОБ — Шахрисабздаги қўнах ёдгорликлардан бири — Оқ саройдир. Саройнинг муъжизавий томони шундаки, унинг энг тепасида қурилган малика Саъриймулҳонимнинг, яъни Амир Темурининг севишли хотини Бойиҳонимнинг иссиқ ва ёз пайлари дам олаётган оромгоҳи — ҳовуз ва унинг атрофидир. Бу ҳовуз тевағарида гулзор ҳамда муъжазига қовун ва хандалқлар экиладиган полизи бўлган. Ҳовузга сув сопол новлар оқибди. Тахта қарача тоғ дарағидан қалтирилган. Уша даврда қувурга сув қўйилганда жойини мироблар форсча «Киди оё» яъни сувнинг елкаси деб аташган. Аммо булдан 220-225 йиллар илгари 45 метр баландликдаги сарой томи қулаб тушган, фақат унинг икки томонида миноралар қолган, холос.

МИТАН — Самарқанд вилоятидаги бу номдаги қишлоқ милоддан олдин жуда обод шаҳар бўлган экан. Митан деган сўздан ҳеч қандай маънони англаб бўлмайди. Тарих саҳифаларини арақлашгангиз, қадимий юнон тарихчиси Геродотнинг ёзишича, милоддан ўн минг йилча аввал бутун баданлари мўжун билан қопланган қабил аҳолилари бўлган экан. Улар Нуротта, Иштихон, Булунгур, шунингдек, Қорақалпоғистоннинг Тахтақўпир, Қўнғирот, Мўйноқ туманларида яшаганлар. Асрлар ўтиши билан «Мўйноқ» сўзи «Митан» бўлиб кетган. Ҳатто Бухородан Митанга келадиган йўл бошланганини ҳам «Роҳи Митан» дея аташган, бу хозирги Роҳитан шаҳри бўлса керак.

ОЛМАЛИК — Бу шаҳарнинг қадимий номи «Йилроқ» (Саралаш жойи) бўлиб, тоғдан қазиб келтирилган олтин, қумушлар шу жойда сараланар экан. Шаҳар бир неча бор вайронга айлибди, қайта тикланарган. Кейинчалик вайронлар яқинида соҳибқор бобоғон оғамлар экиб, унинг ёнига уй-жой қурган экан. Йўловчилар бу жойини «Олма-ли ховли», бора-бора «Олмалик» деб атай бошлаган.

ОЛМОС — Чуст туманидаги Говосов қирғиғидаги қишлоқ шу номда аталади. Нега ўндай атиштиди, ёқимли ҳавоси, чиройли манзараси билан қишлоқнинг узиға мафтун этувчи бўлганилигандир. Шунингдек, бир ривоятга қўра, қадим Қашмирдан келётган оғамлар бир сайёҳ бу ердан ўта туриб ҳордиқ чиқармоқчи бўлибди. У умариб келётган олмосни эртаси кун ийқотиб қўйибди. Шу қимматбахо олмос Срингардаги Шайтон ҳайкалининг қўзи экан. Бундан икки юз эллик йилча муқддам рус археологларидан бири бу олмосни тоғ унғиридан топиб олиб, Петроградга олиб кетган экан. Шундан бу жой «Олмос йўқолган жой» атилиб, жонли тилда «Олмос» бўлиб кетибди.

ПОП — Наманган вилоятига қарашли бу шаҳарнинг номи нега Поп? Сурштирилса, бу жойда ҳеч қандай християнлар черкови бўлмаган, поп ҳам яшамаган. Эрамизнинг 2-3 асрларида бу ернинг номи «Санг» («Қоя») бўлган. Араблар истилосидан кейин эса «Воб», яъни Фарғона vodiysiga кириш дарвозаси деб атала бошлаган. Демак, сўзлашувда «Воб» сўзи «Поп»га айланиб кетган.

ХАР ГҲУШ — Бухоро ва Тошкент йўли ёқасида ана шу номдаги қишлоқ мавжуд. Бундай номи биринчи эшитган одам қулиб юбориши аниқ. Харгўш тоғиқа бўлиб, ўзбек қулоқ (баъзан қўнғир) ҳам шундай аташди) деган маънога эга. Бирок, аслини сурштирсангиз, Вобкент туманига қарашли бу қишлоқнинг ҳақиқий номи «Хайр-Хуш» экан. Илгари Бухоро амирлиги қолган ҳудуднинг меҳмонлари амир ва унинг амалдорлари шу ерғача қўзатиб келиб, хайрлашиб қолишаркан, шундан бу жойини «Хайр-Хуш» даштаркан.

ЧИНОЗ — Чинозликлардан нега жойининг номи бунақа, деб сўрасангиз баъзи русча «князь» сўзи «Чиназ» бўлиб кетган десалар, бошқалар «Чин сўз» ёки «Чин ноз» деб қўяқолдирлар. Аслида эса бошқача. Хозирги шаҳар ўрни қадим қишлоқ бўлиб, ушбу қишлоқ қашқадарёнинг Косон туманида яшовчи арабларнинг «Чиноз» қабиласи илгари шу ерға қўчиб келиб, тирикчилик учун қамшилардан бордан, чий, бўйларлар туқибди, яқин атрофдаги шаҳар ва қишлоқларга элтиб сотишган. Чиноз — чиябўри деган маънони ҳам англатади. Уша пайтлари бу жой чиябўрилар макони ҳам бўлган экан. Иллар ўтиши билан «Чиноз» атамаси «Чинозга» айланиб кетган.

ХОВОС — қадим Мирзачўлининг иссиқдан киши чидаб бўлмас жойи бўлган бу ердан Буюк Ипак йўли ўтганди. Йўловчилар сардоба атрофидаги қарвонсаройларда дам олишиб, иссиқдан нафас олишга қийналишаркан. Аяниқса, соя-салқин Фарғона vodiysi ё Тошкентдан келётган савдогарлар «Нафас олишга ҳаво оз экан» дея жой-жойга қўйиб кетган.

ҲАҚИДА — Гир атрофи тепалиқлардан иборат пастлик жой. Айтишларича, шаҳарнинг энг қадимий номи «Истираваншар», яъни, Равшанак келиб қўйган деган маънони англатади. Ривоятга қўра, бундан бир неча минг йил илгари Эрон шоҳи Қайхусравнинг яққолағона, гузаллигига таъно Равшанак исми қизи уйқўсизлик дариға йўлиқибди. Табиблар тавсиясига биноан бир неча юз лашкарлар қуришовида малика сафарга чиқибди. Бир неча ой, қўндан кейин толиқкан ҳолда ўхламай Уратеплага келганида малика қаттиқ уйқўсга қотибди. Шонинг фармони билан бу жой малика номига ўтказилибди. Шундан кейин ободончилик авж олиб Уратепла антиқа шаҳарга айланганмиш.

Олим КҲОРОБЕКОВ.

ТЎҚҚИЗ ЭРКАКНИ ЕТАКЛАГАН АЁЛ

Бир кун бош қотирма ечиб ўтирсан, қуйидаги топишмоқ қўзимга илинди. «Етти ҳарфдан иборат — телевидениеда тез-тез чиқиб, ҳаммамнинг жонига тегиб кетган».

Бу «реклама» сўзи эди. Охириг пайтда ҳақиқатдан ҳам зерикарли рекламани кўпайиб қолди. Лекин шунга ҳам айтиш керакки, реклама маъноли бўлса, ундан зерикмайсан. Аксинча, беаъно бўлса ачинишдан бошқа нарсга қолдирмайди. Мана бир мисол:

Эр-хотин дастурхон устида ўтирганда, эр: «Эй, хотин, қалламга бир фикр келди. Агар ўн иккита «Нексия»ни бир жойга жамласа, нима бўларкин-а?» — деб сўради.

— Ҳаёлингиз курсин дада-си, чойингизни ичинг-э, — дейди хотин.

Эсингизга тушдими? Анча қийналдим бу рекламанинг маъносини чақаман, деб. Кейинчалик ана шу реклама-нинг давомий чиққандан сўнг тушундим.

Бизнинг ишбилармонлар реклама бизнесига янгилик киритишди. Энди реклама ҳам кўп серияли бўлибди. Чет эллик бизнесменлар бу рекламани кўрса оғизлари очилиб қоларди.

Ундан олдин бир реклама чиққан эди. Мана бунга реклама деса бўлади. Бу рекламани қачон қўрсак, бола-чака билан бирга роса қулишамиз, кейин кун билан яхши қайфиятга юрамиз. Бу реклама ДАН (ИХН) ҳодимларига бағишланган. Сизлар ҳам эсласаларингиз керак: Бир тургадиган аёлни туғруқхонага эри «Тик» машинасида олиб кетмоқда. Чорраҳада уни ДАН-ҳодимлари тўтатиб ҳужжати чиқарибди.

— Аҳажой! Тушунинг, хотиним туғруқхонага — деб шоёр бор ҳужжатларини ташлаб машинасини ҳайдаб кетади. ДАН ҳодими раъяддан кейинги постга ҳабар бериб, «Тик»нинг орақсидан ҳайдаб кетади. Бир маҳал қарасак, Тошкент шаҳарининг катта қучаси ўртасидан гизиллаб «Тик» кетмоқда. Олдида, икки ёнида орақсидан ДАН белгилари билан жиҳозланган, ичиди иккитадан ДАНнинг маъсул ҳодимлари ўтирган «Нексия», чирокларини ва сигналларини ёқиб келмоқда.

Кейинги қадр туғруқхона-нинг олдида. Саккизта ДАН ҳодими ўртасида ҳажжон боған булакак ота. Тўққизтаси ҳам сирабат тутатиб турибди. Ҳаммаси кутангити. Шу пайт ҳаёнинг унчаи қава-тида дараза очилиб ҳамшира, уан тўққандай, хурсанд бўлиб «туғди-и-и!» деб бақиради.

— Ўғлимиз?

— Йўқ, қўзало-оқ!

«Қўзалоқ, уре-е-е-е!» деб хурсандчилигидан сакраб-сакраб бақиради тўққизта бақувват эркак. Ҳўш рекламдан нимани англадик?

Биринчидан, давлат авто-мобиле (уша пайтда шундай номланган, ҳозир номи ўзгарган) назорати ҳодимлари ин-

сонпарвар, одамгарчилиги юқори савиядаги одамлар. Оғир аҳволдаги аёлни вақтида туғруқхонага етказиб, ҳаяжонлиб натижасини қўтишмоқда.

Иккинчидан, ДАН хизмати жиҳозланган. Ҳар бир чорраҳада «Нексия» автомобилли. Юқорида қайд этилган «Нексия»ларнинг ҳаммаси ДАН хизматиға берилган.

Аммо ўзгаларнинг фикри бошқача. Сир эмас, ораниз-да тирноқ тағидан кир қовлаштирадиган одамлар ҳам йўқ эмас. Уларнинг фикрини ҳам эшитсак қўйиладиган аён бўлади.

1. Масъулиятсизлик: Тошкент шаҳри қўчаларида йўл ҳаракатини ҳаммамиз билла-миш. Лекин бир ҳайдовчини туғруқхонага етказамиз, деб саккизта ДАН ҳодими муҳим постларни номулук вақтга ташлаб кетди. Йўл ҳаракати хавфсизлигига хавф туғилди.

2. Фароситсизлик: Бюта қўтаётган аёлга биринчидан тинчлик осийшталик керак. Салгина шов-шувдан мўддатидан илгари қўзи ёриши мумкин. Бу ерда эса қичкина «Тик»ни тўрт томондан ўраб олиб бор қўчи билан йўл бўлиб «Вау, вау...» сигналларини бо-сима келатган машиналарга нима дейсиз? Бунгақада вақти келмаган ҳомиладор аёл ҳам туғуради-ку! Яхши ҳам бу аёл бақувват экан, туғруқхонага етиб боради.

3. Таъмирилик: Йўл ҳаракати қолдасини бузган ҳайдовчидан жарима ололмади, орақсидан тўртта машинада қулаб кетишди. Туғруқхона олдида олиб кетса ҳам бўлар эди. Лекин улар хўш-хабар етказган ҳамшира билан бир қаторда жаримадан ташқари суюнчи ҳам олиб кетишмоқчи бўлган. Шунинг учун ҳам бе-малол бир-икки соат натижа-сини кутган.

Ха, нима бўлганда ҳам, энг зерикарли, беаъно реклама ҳам фикрлаш унча ақил озуқа беради. Озқилланган мия қўнига эса танангизда қулгуба мойиллик уйқотиши аниқ. Хуллас, «Қўлинг, умрингиз узо-оқ бўлади!»

Алишер УМАРОВ.

Рассом табассуми

Бир корхонада байрам кўни... Абдурасул ҲАКИМОВ чизган расм.

ҚАҲ-ҚАҲА

Афандининг қизи эридан аразлаб уйига келибди. Орадан икки ҳафта ўтгач, шалоғи чиққан машинасини имиллатиб ҳайдаганича қўй-ва ҳам етиб келиб, хотинини олиб кетмоқчи эканини айтибди.

— Шунчалик аҳволингиз бор экан, ўша кун-ниёқ келсангиз бўлмасмиди? деб қўйишдан ўқлалибди Афандининг хотини.

Бунга эшитиб, Афанди хотинини силтаб ташлабди:

— Қўйинг ҳалиям уста ҳайдовчи экан. Бошқа

одам бунақа машинада бир ойдан кейин келган бўларди.

Афандининг бирон-бир касби йўқ экан. Рўзгор тебратилга қўйналиб қолган, табиблик қилиб пул топомқчи бўлибди. Унинг ҳузурига келган беморлардан бири аҳволидан шикоят қилибди:

— Ҳан қўндан бери ичмини нукул сикчон кемираётганга ўхшайди. Бунга давоси борми, ҳазратим?

— Давоси бор! — деди Афанди. — Битта мушукни қўллаб ютвурсангиз, ичингиздаги сикчон гумдон бўлиб турибди-да.

Афанди эриб кетиб, хотинига атир олиб келса, у раҳмат айтиш ўрнига вайсалга тушибди:

— Бунақа сассиқ атири қайдадан топингиз? Нарса танлашни билмасдан ўтиб кетаркансиз-да.